

16-3 31 19⁹⁰
In. Schuuder

O C G L

Bulletin

DENK

Aan de
**ALGEMENE
LEDENVERGADERING**
Van
2 MAART
19.30 uur curacaostraat 1

Aan de Bruk . aan de Put . aan de
Slagboom . aan de Sluutel . Abdissen -
bosch . achter de Heggen . achter de
Loven . achter den Winkel . achter
het Klooster . an de Veegelsjlang .
Baan . Belvaux . Beuteweg . Dins -
feldstraat . Blauwe steen . Bosheide .
Brik . bekker . Brandhofstraat . Bunder .
Bungerveld . Belleweg . Dorpsmaat
Elske . Engweide . Edel . Ey -
straat . Graaf Johan Frederikstraat .
Geesthof . Gueweiden . Gravenweg .
laal . Groenstergracht . Groenstraat .
g . Heigank . Hofhof . Heiveldstraat
Hofveld . Hofweide . Kompostweg
maat . Jonnewegske . Karkort . op de Kamp
Kasteelweg . Keizerstraat . Kerkberg
l . Kleine Voorstraat . Kleihoeleweg .
Koeweg . Leemhoel . Lichtenberg .
Molenweg . Moershei . Namiddagse
Op de Heugden . Op de Winkel .
Orissen . Op der Graaf . Op gen Steen
engske . Oude Heide . Oude Landgraaf
te Hof . 't Park . Rasweg . Prickenleer .

Contactorgaan van de Heemkundevereniging
Oudheidkundig en Cultuurhistorisch Genootschap Landgraaf

15^e jaargang no 1 1999

HOOFDBESTUUR

Voorzitter A.J.Verreck, Rinckberg 49, 6374 LP Landgraaf, 045-5322530
Secretaris J.L.Godschalk, Stegelenstr 12, 6438 JN Oirsbeek, 046-4421937
Penningmeester J.J.Beckers, Groenstr. West 3, 6374 JK Landgraaf, 045-5315803

ALGEMEEN BESTUUR

Bulletin/Jaarboek H.A.Mulders, Hoefveld 18, 6373 XG Landgraaf, 045-5322876
Archief/werkpl. S.H.P.Moonen, Oude Landgr.62, 6373 BB Landgr 045-5319114
Coörd.Projecten J.Schiffelers, Lokert 9, 5591 NB Heeze, 040-2262936
Platkloep W.G.Packbiers, Hereweg 206, 6373 VK Landgr. 045-5325722
Monumenten M.Nederpel, Achter de Winkel 60, 6372SN Landgr045-5313967
Geneal/Waubach H.Dortants, Eijgelsh.weg 25, 6374 KB Landgraaf, 045-5315315
Onderh./beheer W.Ploemen, Broekhuizenstr.55, 6374 LJ Landgr. 045-5320255
Culturele raad J.J.H.Rietveld,Clausstr.22,6373 JR Landgraaf, 045-5311415

BESTUURSADRES

Stegelenstraat 12, 6438 JN Oirsbeek, 046-4421937

REDACTIEADRES BULLETIN EN JAARBOEK

Hoefveld 18, 6373 XG Landgraaf, 045-5322876

CONTRIBUTIE O.C.G.L.

Individuele leden fl. 30,- per jaar
Gezinslidmaatschap fl. 36,- per jaar
Toegangspasje werkpl. fl. 20,- per jaar

BANKRELATIE

Rabobank Landgraaf rek.nr 136314937 t.n.v. O.C.G.L. Landgraaf
Postgiro 4776225 t.n.v. O.C.G.L. Landgraaf

VERENIGINGSGEBOUW

Curacaostraat 1, Landgraaf 045-5322820 (bereikbaar tijdens opening werkplaats)

VASTE OPENINGSTIJDEN WERKPLAATS

Woensdag en zaterdag 13.00-17.00 uur
Na kennismakingsbezoek toegangspasje verplicht

Het Bulletin verschijnt 4 x per jaar.

Losse nummers fl. 2,50 excl. portokosten

Bulletin

15^e jaargang no 1
1^e kwartaal 1999

Van de voorzitter

Graag nodig ik iedereen uit voor onze jaarvergadering die gehouden wordt op dinsdag 2 maart aanstaande om 19.30 uur in de grote zaal van het verenigingsgebouw. In de agenda en de vergaderstukken kun je vinden waarover het gaat. Aan wie dit te omslachtig vindt: we hebben het die avond over het wel en wee van ons genootschap en dat gaat ons allen aan. Bovendien komen er meestal heel gezellige mensen.

Kom dus.

Albert Verreck

AGENDA ALGEMENE LEDENVERGADERING OCGL

2 maart 1999 * 19.30 uur * grote zaal verenigingsgebouw.

1. **Opening en vaststellen agenda**
 2. **Verslag Algemene Ledenvergadering dd 3 maart 1998**
Vergaderstuk 1
 3. **Jaarverslag 1998**
vergaderstuk 2
 4. **Verslag kascommissie/benoeming nieuwe kascommissie**
 5. **Rekening en verantwoording inkomsten en uitgaven 1998**
Balans 1998
vergaderstuk 3 * wordt ter vergadering uitgereikt
 6. **Beleidsplan 1999**
vergaderstuk 4
 7. **Begroting 1999**
vergaderstuk 5 * wordt ter vergadering uitgereikt
 8. **Excursies, lezingen en projecten 1999**
vergaderstuk 6
 9. **Bestuursverkiezing**
Er zijn geen nieuwe kandidaten. Het bestuur stelt voor dit jaar zowel het DB als het AB door algemene ledenvergadering te laten kiezen. Het hele huidige AB is kandidaat. Voor het jaar 2000 komt er dan een nieuw rooster van aftreden waarin ook het algemeen bestuur is opgenomen
 10. **Rondvraag en sluiting**
-

VERSLAG ALGEMENE LEDENVERGADERING 3 MRT 1998

Aanwezig 39 leden vergaderstuk 1

1 Opening:

Voorzitter opent de ledenvergadering en verontschuldigt de penningmeester wegens ziekte. Hij vraagt de aanwezigen of er nog agendapunten moeten worden toegevoegd. Hieraan is geen behoefte.

2 Verslag ledenvergadering van 4 maart '97:

Er zijn geen op of aanmerkingen en wordt derhalve goedgekeurd.

3 Jaarverslag '97:

Voorzitter neemt dit puntgewijs door. Hij deelt mede dat onder de kop "Bruikleen en Schenkingen" moet worden toegevoegd de schenking van de heer Robberts. Verder zijn er geen op of aanmerkingen en wordt het jaarverslag verder goedgekeurd.

4 Verslag Kascommissie:

Deze commissie bestaande uit mevr. Moonen en dhr Willemsen hebben de boeken gekontroleerd en in orde bevonden, voorzitter verleent hierna onder dankzegging aan de kaskontrole commissie decharge aan de penningmeester dhr Beckers.

Er wordt een nieuwe kascommissie benoemd te weten Mevr Moonen en Dhr Packbiers. Mevr. Seerden wordt benoemd tot reserve kascontrole commissielid.

5 Jaarverslag penningmeester:

Vanwege ziekte van de penningmeester licht de voorzitter een toe.

Er wordt o.a. uitleg gegeven over de financiële verantwoording mbt het straatnamenboek. Het blijkt dat er nog een aanzienlijk bedrag moet terug komen in de verenigingskas. Dhr Spierts vraagt zich in deze kwestie af of er nog mogelijkheden zijn om voldoende boeken te verkopen en of er niet teveel boeken zijn gedrukt.

Tevens worden er vraagtekens geplaatst bij de campagne rond dit straatnamenboek. Voorzitter beaamt dat er inderdaad een positieve inschatting is gemaakt, maar dat er nog steeds boeken verkocht worden. Via straatmarkten zullen in '98 nog getracht worden om boeken aan de man te brengen. Verder geen vragen meer zijnde wordt ook dit jaarverslag goedgekeurd.

6 Beleidsplan '97:

De voorzitter opent met de mededeling dat er tekst in het bulletin is weggelaten en leest alsnog de juiste tekst voor. Enige onderwerpen worden nader toegelicht zoals - verdeling pasjesgelden

- verantwoording nu bij het bestuur en niet meer bij de secties.
- meer mensen betrekken bij de werkplaats.
- suggesties voor de toekomst worden aan de leden gevraagd.

Met betrekking tot de huisvesting blijft alles nog bij het oude. Er zijn goede contacten met de gemeente, zitten voorlopig in de wachtkamer. Moeten zelf echter ook op zoek naar een mogelijke partner bv Stichting Vrije Uren. Een aantal aanwezigen meent dat we meer ruchtbaarheid moeten geven aan de huidige krappe behuizing. Mogelijkheden bekijken naar uitbreiding van het huidige gebouw. Voorzitter meent dat het initiatief bij de gemeente ligt. Dhr. Dortants merkt nog op dat we zaken die we kunnen krijgen voor onze verzameling niet moeten afwijzen vanwege de krappe ruimte. We moeten ons niet aanpassen aan de huidige ruimte.

Op de vraag van de voorzitter of de vergadering akkoord gaat dat het bestuur serieus op zoek gaat naar een partner wordt positief gereageerd.

Het beleidsplan wordt verder goedgekeurd.

Begroting '98, deze is gebaseerd op de werkelijke uitgaven van 1997, verder zijn er geen vragen en wordt deze begroting onder dankzegging aan de penningmeester goedgekeurd.

7 Lezingen en excursies:

Het formulier in het bulletin van dec '97 was een voorlopige, het thans toegevoegde exemplaar is het juiste. Voorzitter heeft het advies ontvangen om meer te doen met eigen mensen en vraagt aan de vergadering om suggesties. Bovendien merkt hij op dat voor excursies voorinschrijvingen noodzakelijk zijn ivm de te maken kosten. Voor lezingen is dit niet nodig. Hij vraagt de aanwezigen om begrip voor deze handelswijze.

Dhr. Ploemen vraagt of Aken niet in het plan kan worden opgenomen, voorzitter zegt dat dit thans niet mogelijk is vanwege een restauratie van de Dom en volgend jaar dit wel op het programma komt.

Ook zegt de voorzitter dat op de contactavond aan het einde van het jaar video's en foto's worden gepresenteerd. Enige suggesties zijn nog een bezoek aan Hasselt en Golsius museum te Venlo.

8 Bestuursverkiezing:

Het bestuur van de sectie Genealogie houdt officieel op te bestaan en de voorzitter bedankt de bestuursleden, hij gaat dieper in op het functioneren van dhr Ploemen en Willemsen, ook de overige bestuursleden worden niet vergeten. Dhr Ploemen blijft wel lid van de werkgroep "onderhoud".

Dhr Ploemen op zijn beurt bedankt iedereen voor het genoten vertrouwen en stelt uitdrukkelijk dat niet hij alleen maar ook de bij iedereen bekende vrijwilligers zich voor meer als 100% hebben ingezet. Hij is ervan overtuigd dat zonder deze mensen het OCGL niet optimaal zou kunnen functioneren.

Voorzitter beaamt dit ten volle en zegt dat de vrijwilligers in de loop van maart een bescheiden etentje te willen aanbieden, de vergadering gaat hiermede akkoord. Ook dhr Willemsen bedankt voor het genoten vertrouwen.

De voorzitter zegt dat hij dhr. Moonen heeft gevraagd om zitting te nemen in het bestuur. Als opvolger voor dhr Ploemen stelt hij dhr Schifffers voor. De aanwezigen gaan met beide voorstellen akkoord.

9 Rondvraag:

Dhr. Rade is de mening toegedaan dat het financieel overzicht niet in het bulletin thuishoort, andere verenigingen zouden zich hieraan willen spiegelen. Voorzitter zegt dat we niets te verbergen hebben maar zal deze suggestie binnen het bestuur aan de orde stellen.

Dhr Ploemen zegt dat niet geheel duidelijk verklaard is dat er een werkgroep is dat het aankoopbeleid bepaalt; deze werkgroep staat onder voorzitterschap van dhr Moonen. Voorzitter voegt toe dat dergelijke aankopen door de penningmeester worden voldaan.

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter onder dankzegging aan de aanwezigen deze vergadering.

Oirsbeek 12 maart '98
Lambert Godschalk, secretaris.

JAARVERSLAG VERENIGINGSJAAR 1998

Vergaderstuk 2

Bestuurssamenstelling

Per 31 december 1998 was het Bestuur van het OCGL als volgt samengesteld:

Hoofdbestuur:	A.J.Verreck	Voorzitter
	J.L.Godschalk	Secretaris
	J.Beckers	Penningmeester
Algemeen Bestuur	St. Moonen	Werkgroep archief
	H.Mulders	Redactie Bulletin en Jaarboek
	J.Schiffelers	Ontwikkeling projecten
	N.Nederpel	Film/monumenten
	W.Packbiers	Platkloep
	W.Ploemen	Onderhoud en beheer
	H.Dortants	Werkgroep Waubach
	JJH Rietveld	Culturele raad Landgraaf

Vergaderingen

Het AB vergaderde 5 keer. Het hoofdbestuur vergaderde 4 keer. De algemene ledenvergadering werd gehouden op 2 maart 1998. Deze vergadering werd bezocht door 39 leden. De voorzitter vergaderde driemaal met de wethouder. Hoofonderwerp van overleg was de huisvesting. De voorzitter nam tweemaal deel aan het voorzittersoverleg heemkundeverenigingen in Oostelijk Zuid-Limburg. Belangrijk thema in deze vergaderingen was de voorbereiding van een regionale heemkundedag in het jaar 2001.

Bestuur

Het bestuur werd uitgebreid met de heer J.Schiffelers, die voortvarend de ontwikkeling van projecten op de agenda plaatste. L.Robroek moest vanwege ziekte de functie van 2^e secretaris neerleggen. W.Packbiers nam de plaats in van Jo Heinen als vertegenwoordiger van de Platkloep.

Ledenbestand

Per 31 december telde het genootschap 220 betalende leden.

Publicaties

Het Bulletin verscheen stipt op tijd. In het decembernummer werd speciale aandacht besteed aan Wiel Das en de Ghesellen. Het Jaarboek 1997/1998 verscheen in november en was een groot succes. Na de eerste oplage van 300 exemplaren, was nog een herdruk nodig van 125 exemplaren.

Bruiklenen en schenkingen

De schenking Vijgen werd uitgebreid. Het bruikleen Goossens groeide gestaag. We ontvingen de volgende nieuwe bruiklenen: een fins weefstoetel van de familie Janssen uit de Lichtenbergerstraat; een vaandel en een vlag van mevr. Smeets uit Nieuwenhagen; documentatiemateriaal over de Ghesellen van de familie Das en van Mevr. M. Hanssen uit de Kieskoel; het genealogisch archief van Pierre de la Haye door Hein Steinen; en verzameling woordenboeken en een encyclopedie van Jean Kölgen en een verzameling documenten van dhr Bosch.

Huisvesting

Het overleg over andere huisvesting kwam in een stroomversnelling omdat de gemeente ons gebouw nodig heeft voor de basisschool. Het leek erop dat we voor augustus verhuisd zouden zijn. Door gebrek aan alternatieven is het proces echter ernstig vertraagd.

Werk- en projectgroepen

Sinds de jaarvergadering 1998 spreken we niet meer van secties. Er zijn nog werk- en projectgroepen. De werkgroep Onderhoud en Beheer heeft maandelijks een halve dag besteed aan het gebouw. Naast gewoon onderhoudswerk zorgde de groep voor een goede en veilige plaatsing van ons museummateriaal en voor het schilderen van een aantal kasten. De werkgroep Archief heeft gestaag doorgewerkt aan de registratie van al ons materiaal. Ieder maandagmiddag was ze hiermee bezig in het verenigingsgebouw. Het werk van wg Archief voor de openstelling van de werkplaats en de zorg voor onze archiefopslag kan niet genoeg geprezen worden. De Platkloep kwam tien keer bijeen. Een deelpublicatie van mijnwerkerswoorden werd voorbereid voor het Jaarboek 1997/1998. Veel tijd werd besteed aan de voorbereiding van de vertellersavond over Wiel Das en de Ghesellen op 11 december. De werkgroep Archeologie begon in september aan een project "De Romeinse weg in Landgraaf". Ze hoopt tegen augustus een wandeling langs de vermeende route gereed te hebben.

Activiteiten

1. De werkplaats

Evenals in 1997 was het druk in de werkplaats. Er werden 75 pasjes verkocht. In 50 weken was ze tweemaal per week van 13.00 tot 17.00 geopend. Er waren 1990 bezoeken.

2. Open genealogische dag

Hij werd gehouden op 6 november. Het was overweldigend druk. Zeker 150 mensen kwamen een kijkje nemen in onze archieven en adviseerden vragen aan onze leden over stamboekonderzoek etc. Het was een hele klus om dit voor te bereiden. Complimenten voor H. Dortants, Stef Moonen en de vrijwilligers van de werkplaats.

3. Contactavonden

Op een contactavond op 21 maart met een vijftiental leden van heemkundevereniging Klimmen werd gesproken over de opbouw van de vereniging en de organisatie. Ook werden heel wat ervaringen uitgewisseld over historisch en genealogisch onderzoek. Op 27 november was een grote delegatie van de Akense genealogische vereniging bij ons op bezoek. Men was zeer onder de indruk van wat wij te bieden hebben. De voorzitter van de Akenaren heeft een brief geschreven aan BenW om te pleiten voor goede ruimtelijke voorzieningen voor een waardevolle vereniging als de onze. De werkgroep Oud-Mijnwerkers uit Nieuwenhagen heeft in het voorjaar een excursie gewijd aan ons archief en museum. Winand Ploemen hield een boeiende inleiding.

4. Lezingen en excursies

De lezing van A. Verreck op 10 februari werd door ongeveer 25 mensen bezocht. Men vond het onderwerp boeiend. Afsproken werd in 1999 een vervolgbijeenkomst te houden over de Middeleeuwen. Drs T. Panhuizen hield op 23 april een gedegen lezing over Maastricht in de tijd van de Romeinen en Servatius. Uiteraard kwam heel wat archeologisch spitswerk aan de orde. Er waren 18 belangstellenden. Aan de excursie naar Maastricht op 25 april namen 20 personen deel. Twee gidsen maakten ons op boeiende wijze wegwijs in de St Servaas. Jammer was het wel dat de rondleiding plaatsvond tijdens een huwelijksmis, waardoor er nogal wat aanpassingen nodig waren. De

vrees voor de Amstel Gold Race werd niet bewaarheid. We konden gewoon de stad in en uit. De deelname aan de excursie naar het aardewerkmuseum in Brunssum was slecht. Slechts 8 van de 15 inschrijvers kwamen opdagen. Jammer. Want wat we geboden kregen was zeer de moeite waard. Op 12 september zouden we in het kader van monumentendag een rondleiding krijgen door de oude kern van Waubach. Vanwege de regen ging dit niet door. Met Hein Goossens is afgesproken dat we in 1999 de schade zullen inhalen. Voor de lezing van Hein Goossens op 6 oktober over Genealogisch onderzoek als bron van streekgeschiedenis waren er vijftientig belangstellenden. Het werd een zeer boeiende avond waar veel te leren viel en waar de vragen niet van de lucht waren. Voor herhaling vatbaar. Op 5 november werd het Jaarboek uitgereikt aan de heer Jung en aan burgemeester Janssen en wethouder Kölgen. Aansluitend was er een gezellige avond met koud buffet waaraan 25 leden deelnamen. John had gezorgd voor video-opnames van gebeurtenissen in het verenigingsjaar. Een fijne avond. 75 gasten werden verwelkomd op de avond van Der Geboare Verteller op 12 december in De Troef in Waubach. Een avond om niet te vergeten. Heerlijke voordrachten en een prachtige sfeer.

Tot slot

We kunnen terugzien op een goed verenigingsjaar met slechts één onopgelost probleem: de huisvesting. Wat zal 1999 op dit punt brengen ?

Opgemaakt te Oirsbeek, 31 januari 1999

Lambert Godschalk
secretaris

BELEIDSPLAN 1999

Vergaderstuk 4

Kernpunten van het beleid

Het beleid van 1998 zal worden voortgezet.

1. Bijzondere aandacht zal er zijn voor de plaats, de instandhouding van en de zorg voor onze vrijwilligersgroep die als kern in de werkplaats, de werkgroepen, de redacties en het bestuur ons genootschap in stand houden. In maart zal weer een vrijwilligersavond worden gehouden. Nagegaan zal worden hoe in beleid en bestuur de bijzondere rol van de vrijwilligers kan worden gehonoreerd.
2. De opbouw van de organisatie in secties is praktisch losgelaten. Dit heeft consequenties voor het mandaat van een aantal leden van het algemeen bestuur. Er komt een voorstel om deze leden, met een bijzonder mandaat, te laten kiezen door de algemene ledenvergadering en ze op te nemen in het rooster van aftreden. In elk geval zal worden gezorgd dat de verschillende werkgebieden van het genootschap in het bestuur een belangenbehartiger hebben.
3. Het ziet ernaar uit dat het werken in projectgroepen een aantrekkelijke optie is. J. Schifflers heeft zijn onderzoek naar mogelijkheden afgerond. Het beleid richt zich nu op effectuering ervan. Enkele projecten zijn al gestart.
4. Naast het jaarlijks budget voor uitbouw van bibliotheek en archief wordt een algemeen fonds gevormd voor bijzondere aanschaffingen. Basis voor dit fonds vormen de reserves van de sectie genealogie die in de loop van dit jaar onder het beheer van de penningmeester van het genootschap zijn gebracht.
5. Omdat de projectaanpak in de nabije toekomst hopelijk zal leiden tot meer publicaties wordt er een fonds gevormd voor bijzondere publicaties. Gedacht wordt aan een uitbreiding van de reeks Ken Landgraaf.
6. Het technopark breidt zich uit. Er zullen reserveringen moeten komen voor vervanging en uitbreiding. Er wordt een fonds gevormd om de kosten hiervan op te vangen.
7. De huisvesting zal bijzondere aandacht krijgen. Zodra de gemeente een alternatief heeft, zullen wij het gebouw aan de Curacaostraat moeten verlaten. Er is een werkgroep gevormd die met de gemeente onderhandelt

en de leiding heeft bij verhuizing en inrichting. Uit de reserves is een fonds gevormd voor verhuizing en inrichting.

8. De contacten met andere heemkundeverenigingen in de omgeving zijn in 1998 flink gegroeid. Het beleid in deze zal worden voortgezet. We nemen deel aan de voorbereiding van een regionale heemkundedag waarbij onder supervisie van het LGOG Oostelijk Zuid-Limburg alle verenigingen uit onze regio betrokken zijn.

Een mogelijke verhuizing zal in 1999 veel aandacht en energie vragen. In verband hiermee zal een behoudend beleid gevoerd worden met een minimum aan nieuwe initiatieven. Het bestuur denkt dat hiermee de belangen van het genootschap het beste gediend zullen zijn.

A. Verreck

LEZINGEN EN EXCURSIES 1999

Toelichting

Vergaderstuk 6

21 januari	Lezing door Albert Verreck over
<i>Standen, vrouwen en heiligen in de Middeleeuwen</i>
25 januari	Contactavond met de Nederlandse Genealogische
Vereniging afdeling Zuid-Limburg o.l.v. H.Dortants en
A. Verreck,
23 februari	Jo Schiffelers en Stef Moonen
<i>Informatieavond</i> over de mogelijkheden die de burgerlijke
stand biedt bij genealogisch onderzoek en over de
bestanden op onze computers.
Verenigingsgebouw. Aanvang 19.30 uur.
16 maart	Lezing door mevrouw Schreuder van Nostalnu uit <i>Hel. hennep.</i>
Susteren over
<i>Limburgse tradities en gebruiken bij geboorte, huwelijk
en sterven.</i>
Mevrouw Schreuder heeft een grote naam als verteller,
Bovendien weet ze ongelooflijk veel over de talrijke

tradities in onze provincie. Voer voor genealogen die ook in leefomstandigheden geïnteresseerd zijn.

Verenigingsgebouw. Aanvang 19.30 uur. Toegang vrij. Graag inschrijving vooraf.

27 april

Excursie naar Aken

Onder leiding van een goede gids bezoeken we de oude binnenstad, de Dom en het Stadhuis. De excursie start om 10.00 uur in Aken. De deelnemers moeten zelf met bus, trein of auto in Aken zien te komen. Over de excursie en de vervoersmogelijkheden volgt in april nadere informatie. De kosten zijn (exclusief reisgeld) fl. 12,00. In verband met afspraken in Aken is inschrijving vooraf noodzakelijk. Deze sluit op 15 maart.

Excursie

20 mei

Stef Moonen e.a.

Werkbijeenkomst over mogelijkheden en gebruik van het programma PRO-GEN.

Verenigingsgebouw. Aanvang 19.30.

12-6. Sem. maart.

19 juni

Excursie naar de oude dorpskern van Waubach

Gids: Hein Goossens.

We hopen hiermee de schade van de verregende excursie in september 1998 in te halen.

Inschrijving vooraf nodig. Nadere informatie volgt in het Bulletin van juni.

29 3-7. — steen w g ff

11 september

Monumentendag

Excursie naar Rolduc

Nadere gegevens volgen in het Bulletin van juni

12 oktober

Dia-avond door dhr Jung

Shuiving van de Oranje-Nassou-mijnen

Nadere informatie in het Bulletin van september

05 november

Presenteren Jaarboek en contactavond met koud buffet
Uiteraard zullen we zorgen voor een mooie presentatie van het jaarboek. Maar niet minder nadruk zal liggen op de gezelligheid en het lekkere eten en drinken erna.

Deelname kost fl 17.50 per persoon.
Inschrijvingsformulier in het Bulletin van september.

09 december **Platkloep**
*Der geboare Verteller wandelt durch Landgraaf van 1900
bis 2000.*
De gaste mage vroage en mitvertelle.
Nadere informatie en het Bulletin van september.

Projecten

Platkloep **Project: wandelen van 1900 naar 2000 in Landgraaf.**
Thema's verzamelen en uitwerken voor het jaarboek.
Voorbereiden van de vertellersavond in december. Alles
in en vanwege het dialect in Landgraaf..
Ieder laatste donderdag van de maand van 20.00-22.00
uur. Wie mee wil doen is welkom. Eventueel bellen met
W.Packbiers 045-5325722

Archeologie **De romeinse weg in Landgraaf**
Een projectgroepje van 6 man zoekt naar de loop van de
weg tussen Heerlen en Rimborg. We verzamelen
informatie over romeinse wegen in het algemeen, hebben
uiteraard speciale aandacht voor de weg van Boulogne
naar Keulen, brengen alle romeinse vondsten in
Landgraaf in kaart, zetten op basis van de bekende
gegevens de meest waarschijnlijke route uit en ontwerpen
een wandeling langs deze route.
Iedere tweede maandag van de maand van 19.30-21.30 in
het verenigingsgebouw of elders als dat gewenst is.
Nieuwe deelnemers zijn welkom. Bel even vooraf 045-
5322530.

Archief **Op computer zetten van notariële acten, bidprentjes
etc.**
Voor informatie en aanmelding kun je terecht bij Stef
Moonen. 045-5319114

Op stapel **Een project over Leenhof en De Voort. Info 5322530**

Even Voorstellen:

Een van onze leden is John Mulders (alias Steven Spielberg).

John is amateurfilmer en maakt rapportages over bijzonderheden in Landgraaf. Zo heeft hij een jaaroverzicht 1998 en 1997 samengesteld op video. Hij is de "persfotograaf" van het OCGL en videobanden zijn door hem beschikbaar gesteld aan de vereniging.

Leden kunnen deze films lenen en ook bestaat de mogelijkheid om tegen vergoeding een film in eigen bezit te krijgen.

De meest actuele films zijn:

- Receptie 2 jan '99 stadsprins Hein I van Landgraaf
- Dialectavond Wiel Das dec '98
- Presentatie jaarboek '98 nov '98
- Presentatie straatnamenboek in het gemeentehuis nov '97
- Open dag OCGL 97 en 98
- Nieuwenhagen uit het verleden 1964, 1968-1972
- Processie 1965

Verdere informatie aan de balie of bij John zelf op woensdag of zaterdagmiddag.

Wilt u de bijdrage/contributie over 1999 voldoen met bijgevoegde acceptgiro.

Bij voorbaat dank.

Uit het Frans Archief

Heerlen, woensdag 18 juli 1798

De commissaris van het uitvoerende bestuur bij het kanton van Heerlen.

Aan de burger Gérard, commissaris van het uitvoerende bestuur van de Neder-Maas.

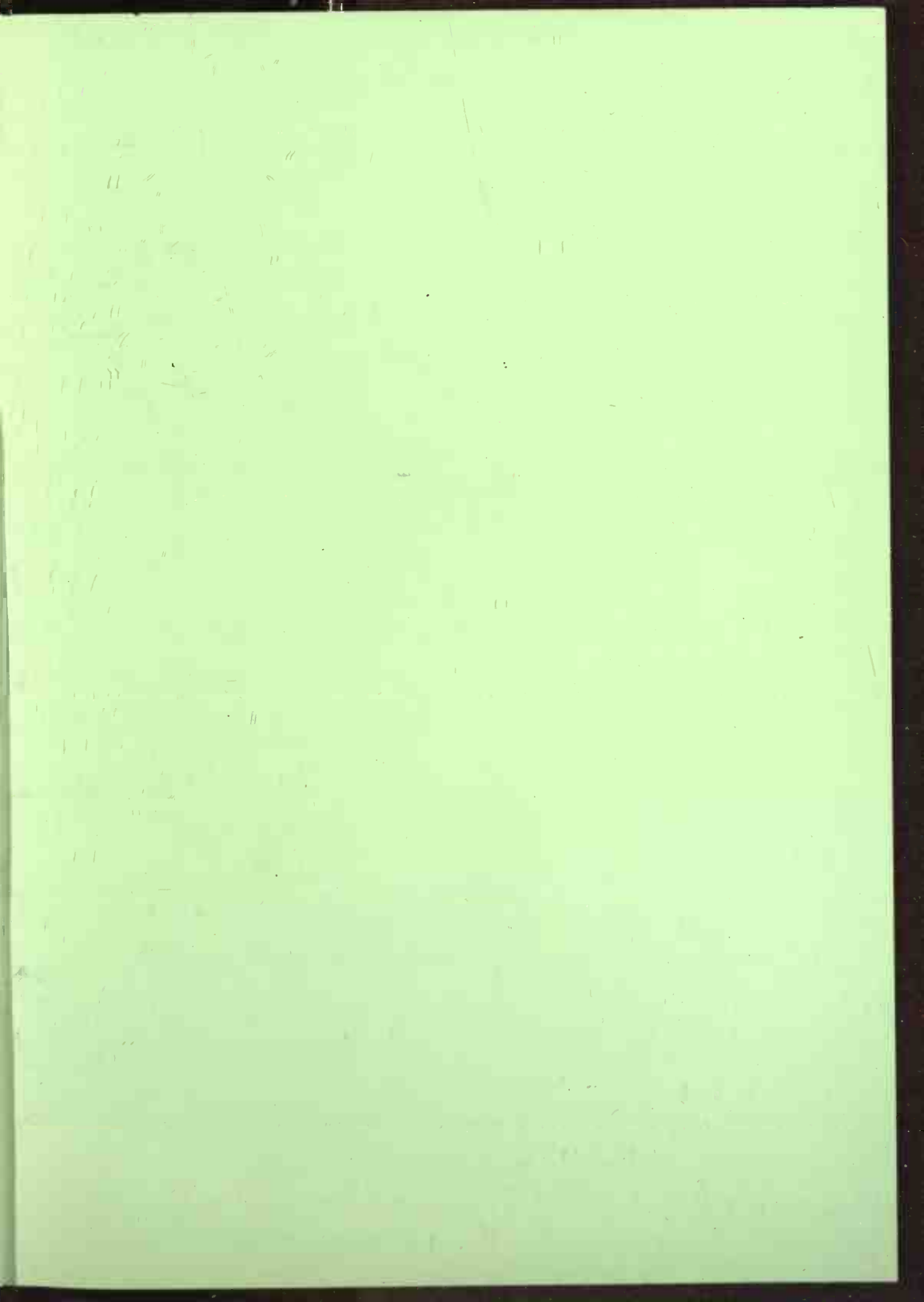
Burger,

Als u mijn decade-rapporten niet ontvangen hebt, dan geloof ik toch dat ik u in kennis heb gesteld van alles wat in mijn arrondissement gebeurd is door persoonlijke brieven, om het u mogelijk te maken uw brief aan de minister op te stellen. Maar ook om te voldoen aan uw brief van de achtste van deze maand (26 juni 1798) ga ik zo vlug mogelijk antwoord geven op de voornaamste punten van uw circulaire van 29 vendemiaire (20 oktober 1797). De municipale administratie van hier moest aangespoord worden, zoals u hebt kunnen lezen in mijn brief van de 16e van deze maand (4 juli 1798), waarin ik me zó duidelijk uitgedrukt heb omtrent ieder lid, dat het zonder nut is dit te herhalen. Wat de mentaliteit van de mensen betreft: Je kunt evengoed een neger blank willen wassen, als het volk te willen overtuigen dat wij vrij zijn. Want ik heb erg vaak de ervaring dat men die vrijheid absoluut niet wil kennen, eerder het tegenovergestelde. En per honderd vind ik er geen tien! Zelfs bij de ambtenaren niet (die toch tot in eeuwigheid bij de Republiek willen blijven). Zozeer is men geïrriteerd tegen het bestuur (gouvernement). De schoolmeesters zijn allemaal patriotten, zoals Cobourg. We hebben er niet één die werkelijk verdient schoolmeester te zijn en ik zou hen zelfs niet willen vragen de kinderen moraal te leren, omdat niemand dan zijn kinderen nog naar school zou sturen. Dat zou de gelegenheid tot opstand/opheffing geven. De eenvoudige boer wil niet horen spreken over een nieuwe manier van lesgeven. Wat betreft het handhaven van de openbare orde: Ik weet, burger, dat het mijn taak is ervoor te zorgen en de geringste overtreding te vervolgen, maar ik moet er op wijzen dat het kanton binenkort na lange tijd een andere vrederechter zal krijgen. Ik heb met hem over dat onderwerp lange disputen gehad, processen verbaal zijn aan hem ter hand gesteld zonder succes. En toen ik hem naar de reden daarvan vroeg, antwoordde hij dat hij mij geen verklaring hoeft te geven. Ik heb hem aangegeven bij de rechtbank en hij heeft daar een flink lesje gehad. Maar ondanks dat zie ik niet dat hij van plan is zich ernaar te richten. De 17e van deze maand (5 juli 1798) heeft hij een defini-

tieve uitspraak gedaan in zake de broeders Hamraets en Rudolf Voncken,
 door welke uitspraak de laatste is vrijgelaten, ofschoon iedereen overtuigd
 is van het delict waarom hij voorgeleid werd. En ik weet dat de commissaris
 van het uitvoerend bestuur bij de rechtbank zich tot de minister gewend
 heeft om cassatie te vragen van genoemde uitspraak. Het is een man, die
 het hoofd nog vol heeft met absolute aanmatigheden van de oude drossaert.
 De priesters die geen eed uitgesproken hebben, zijn naar meerdere mensen
 mij verzekeren, naar de andere kant van de Rijn vertrokken om hun stom-
 me gebedspraktijken uit te voeren. Allen, behalve de burger Franssen, die
 de eed na weinig aansporingen uitgesproken heeft-waarover het gemeente-
 bestuur kond heeft gedaan aan het departement. De grondbelasting van het
 jaar vijf is, op een klein geleende som na, voldaan en gestort in de kas van
 de algemene ontvanger. Van de bijdragen van het jaar zes is één derde deel
 betaald en de soldaten van het garnizoen gaan van huis tot huis om de
 bewoners tot betalen te dwingen. Dit is een onderwerp waarover ik vaak in
 discussie ben met het gemeentebestuur, met de ontvangers en meer deze
 betalers, die me steeds vragen te wachten tot de oogst binnen is. Ze maken
 mij verwijten dat ik te vlot bezig ben, terwijl meerdere gemeenten in de
 naburige kantons nog niets betaald hebben. Ik voorzie dat de suggestie die
 de inspecteur tegen me uitgesproken heeft, dat heel onze bijdrage betaald
 moet zijn vóór het einde van dit jaar, onmogelijk is. Wat de patenten be-
 treft: Ik geloof niet, burger, dat het bestuur redenen heeft om te klagen ten
 aanzien van het feit dat het jaar zes vijftig patenten meer heeft opgebracht
 dan het jaar vijf. Een onderwerp dat me nog rest om u voor te houden is de
 grote weg hier van Aken naar Maasticht, welke een groot herstel nodig
 heeft. Ondanks dat ik me alle mogelijke moeite getroost heb om bij de
 municipale administratie aan te dringen en vooral bij de agenten van Heer-
 len en Voerendaal, ondanks dat ik me naar de betreffende plaatsen begeven
 heb om de meest vermogende mensen over te halen eraan te werken, ben
 ik niet tot mijn gestelde doel kunnen geraken. De gemeenten van Neuenha-
 gen en Schaesberg hebben goed gewerkt in hun arrondissement, maar Heer-
 len en Voerendaal hebben zich zeer hardnekkig getoond. Ziehier hun be-
 weegredenen: Dat het kanton niet in staat is de weg alléén te repareren, dat
 de andere kantons moeten helpen, vooral het kanton van Oirsbeck. Die
 bederven al onze wegen met hun grote twee-wielige karren, bespannen met
 vijf of zes paarden en dat hoofdzakelijk in ongunstige jaargetijden. Als het
 bestuur geen andere maatregelen neemt, zal het kanton onbegaanbaar
 worden gedurende de winter. De municipale administratie van hier heeft

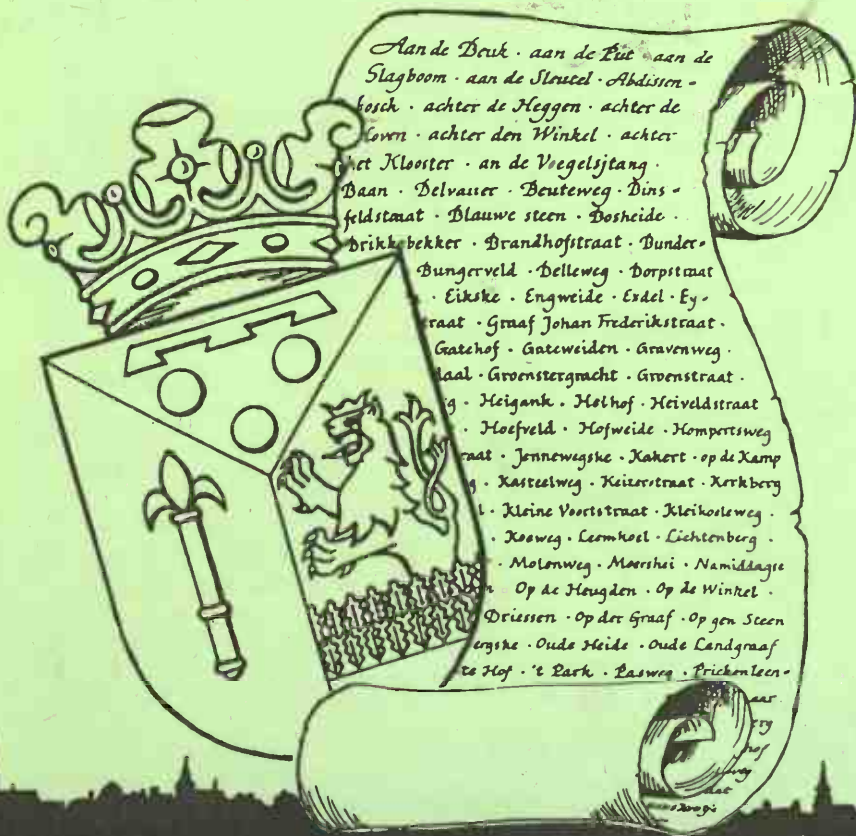
zich reeds lange tijd geleden omtrent dezelfde zaak tot het departement gewend. Maar ze heeft nog geen antwoord gehad. Ik druk u op het hart, burger, er melding van te maken in uw rapport aan de minister.

Groeten en broederschap
Fr Robroek.

O C G L

Bulletin

Contactorgaan van de Heemkundevereniging
 Oudheidkundig en Cultuurhistorisch Genootschap Landgraaf

15^e jaargang no 2 1999

HOOFDBESTUUR

Voorzitter	A.J. Verreck, Rinckberg 49, 6374 LP Landgraaf, 045-5322530
Secretaris	J.L. Godschalk, Stegelenstr 12, 6438 JN Oirsbeek, 046-4421937
Penningmeester	J.J. Beckers, Groenstr. West 3, 6374 JK Landgraaf, 045-5315803

ALGEMEEN BESTUUR

Bulletin/Jaarboek	H.A. Mulders, Hoefveld 18, 6373 XG Landgraaf, 045-5322876
Archief/werkpl.	S.H.P. Moonen, Oude Landgr. 62, 6373 BB Landgr 045-5319114
Coörd. Projecten	J. Schiffelers, Lokert 9, 5591 NB Heeze, 040-2262936
Platkloep	W.G. Packbiers, Hereweg 206, 6373 VK Landgr. 045-5325722
Monumenten	M. Nederpel, Achter de Winkel 60, 6372 SN Landgr 045-5313967
Geneal/Waubach	H. Dortants, Eijgelsh. weg 25, 6374 KB Landgraaf, 045-5315315
Onderh./beheer	W. Ploemen, Broekhuizenstr. 55, 6374 LJ Landgr. 045-5320255
Culturele raad	J.J.H. Rietveld, Clausstr. 22, 6373 JR Landgraaf, 045-5311415

BESTUURSADRES

Stegelenstraat 12, 6438 JN Oirsbeek, 046-5315803

REDACTIEADRES BULLETIN EN JAARBOEK

Hoefveld 18, 6373 XG Landgraaf, 045-5322876

CONTRIBUTIE O.C.G.L.

Individuele leden	fl. 30,- per jaar
Gezinslidmaatschap	fl. 36,- per jaar
Toegangspasje werkpl.	fl. 20,- per jaar

BANKRELATIE

Rabobank Landgraaf rek.nr 136314937 t.n.v. O.C.G.L. Landgraaf
Postgiro 4776225 t.n.v. O.C.G.L. Landgraaf

VERENIGINGSGEBOUW

Curacaostraat 1, Landgraaf 045-5322820 (bereikbaar tijdens opening werkplaats)

VASTE OPENINGSTIJDEN WERKPLAATS

Woensdag en zaterdag 13.00-17.00 uur

Na kennismakingsbezoek toegangspasje verplicht

Het Bulletin verschijnt 4 x per jaar.

Losse nummers fl. 2,50 excl. portokosten

Bulletin

15^e jaargang no 2
2^e kwartaal 1999

Van de voorzitter,

De helft van het verenigingsjaar zit er al weer bijna op. We kunnen terugzien op enkele heel goede maanden. Het gewone werk is voorspoedig verlopen. De werkplaats en de werkgroepen functioneren goed. We hebben een aantal geslaagde algemene activiteiten gehad. Er is alle reden tot tevredenheid.

De komende maanden zullen rustig zijn. Door een operatie is Hein Goossens niet in staat om ons op 19 juni rond te leiden in Waubach. We zullen dit bezoek dus opnieuw moeten uitstellen. We overleggen met Hein wanneer het wel kan doorgaan. Er komt dan tijdig bericht.

De werkplaats zal de hele zomer gewoon doorgaan op de vaste tijden. Over de activiteiten van de tweede helft van het jaar vind je in dit Bulletin uitgebreide informatie. Er is ook een briefje waarmee je op een en ander kunt intekenen. Vooral voor de excursie naar Rolduc en de verenigingsavond in november willen we graag weten wie eraan zal deelnemen. Schrijf dus in en stel dit niet te lang uit.. Je weet hoe graag we je zien meedoen.

Intussen zijn de werkgroepen ijverig bezig. De werkgroep Romeinse Weg schiet prima op en kan in het volgend Bulletin beginnen met het publiceren van de eerste resultaten. De Platkloep bereidt zijn voordrachtavond van december voor. Ik denk dat er weer wat goeds wordt uitgebroed. Overigens is er voor liefhebbers nog altijd gelegenheid bij deze groepen in te stappen. Degenen die met vakantie gaan wens ik een goede reis en veel prima ontspanning. En als je iets boeiends tegenkomt, schuw dan niet het op te schrijven voor ons Bulletin.

Albert Verreck

Twee belangrijke monumenten in Landgraaf gerestaureerd

Ieder heeft kunnen lezen dat de molen van Vrösch aan de Gatenstraat in Nieuwenhagen schitterend is gerestaureerd. Degenen die enkele jaren geleden mee zijn geweest met de monumentenexcursie van september weten hoe erbarmelijk dit gebouw tot voor kort erbij lag. Dankzij particulier initiatief is ze nu weer 100 % in orde . Een schitterende prestatie.

In Rimborg is men bezig met de restauratie van het kasteelachtige huis aan de Broekhuizenstraat 107 vlakbij de Lindeboom. Momenteel wordt het dak vernieuwd. Het is de moeite waard om eens te gaan kijken wat men aan het doen is. Ook hier wordt door een particulier in samenwerking met monumentenzorg iets bijzonders verricht. Complimenten.

In memoriam Wiel Ringens

Op 8 maart is ons erelid Wiel Ringens overleden. Een man met zeer vele en grote verdiensten: voor de gemeente, voor de katholieke gemeenschap, voor de ouderen- en gehandicaptenzorg. Ook voor ons Genootschap heeft hij heel veel betekend. Hij is vijf jaar onze voorzitter geweest en in die tijd heeft hij dynamiek in de vereniging gebracht. Dankzij zijn enthousiasme groeide het aantal leden in enkele jaren naar het huidige aantal. Hij wist BenW en de gemeenteraad ervan te overtuigen dat ons genootschap een gebouw nodig had en een behoorlijke subsidie. Het museum was mede zijn idee, dankzij hem kwamen er alvast vitrinekasten. Tijdens zijn voorzitterschap werden er vele en grote excursies georganiseerd waarover hij in het Bulletin telkens uitgebreid verslag deed. In zijn tijd ontstond ook de sectie genealogie, waarmee hij aan het einde van zijn voorzitterschap niet meer goed uit de voeten kwam. Door ziekte werd hij gedwongen het voorzitterschap voortijdig neer te leggen. Tot het einde is hij zich voor ons genootschap blijven interesseren.
We gedenken hem in dankbaarheid.

Op excursie naar Aken

Zaterdag 23 april stonden we met twintig man op de bushalte van lijn 44 bij de Locht om vandaaruit met een Familienkarte naar Aken te reizen. Het regende niet en de temperatuur was wat aan de lage kant. Maar volgens het weerbericht zou het later op de dag wat warmer worden en droog blijven. Wat wil je nog meer als je van plan bent een wandeling te maken door een van de mooiste steden uit de buurt. Toen bleek dat in de bus voor ieder ruim plaats was kon de stemming bijna niet meer kapot.

Bij de Elisenbrunnen werden we opgevangen door onze gids: een duitse student van de kunstakademie in Maastricht, die voortreffelijk Nederlands sprak. Al wandelend voerde hij ons binnen in de geschiedenis van de stad, van de Kelten over de Romeinen en de Franken naar de grote bloeitijd van de stad in de 18^e en 19^e eeuw toen van heinde en ver de chique van Europa naar Aken kwam om zich gezond te baden en belangrijk te lijken. Dankzij hem weten we nu waarom Akenaren elkaar begroeten door de pink op te steken en hoe ze ertoe gekomen zijn Aachener Printen te maken en nog veel meer. Na afloop was er even tijd om uit te rusten en gezellig ergens wat te eten. Even, want om 13.30 werden we bij de dom opgewacht door weer een duitse studente die prima Nederlands sprak. Zij leidde ons rond in de dom,

langs de keizerstroon, het oude door Karel de Grote gebouwde oktogoon, het prachtig gerestaureerde Glashaus en de schrijn van Karel de Grote. Vanwege een Pontifikalamt moest dit nogal gehaast gaan zodat we niet alles hebben kunnen zien. Wat we gezien hebben werd door de gids wel prima toegelicht en uitgelegd. Ruim tijd hadden we in de prachtige schatkamer van de dom. Hier bleek ook hoe goed en bekwaam onze gids was. Haar uitleg was werkelijk uitstekend en zeer boeiend. Na afloop waren we lekker moe. Niemand had nog zin om ergens in de stad te gaan boemelen. Dus zochten we de dichtstbijzijnde bushalte op om na vertoon van onze Familienkarte terug te keren naar de Locht. Een prachtige dag, die zeker nog eens herhaald mag worden.

Geslaagde werkbijeenkomsten op 23 februari en 20 mei

De avond over de burgerlijke stand en ons computerbestand werd goed bezocht (20 personen). Stef Moonen en Jo Schiffelers waren goed op dreef en gaven veel waardevolle informatie, met name voor genealogen. Aan de werkvond over Pro-Gen op 20 mei namen 8 personen (allen starters) deel, precies het maximum dat we met onze twee computers kunnen bedienen. Ook nu hadden Stef en Jo de leiding. Beide avonden zijn voor herhaling vatbaar. De laatste avond vraagt om een vervolg.

De werkgroep Romeinse Weg is goed op dreef.

We hebben geen spectaculaire ontdekkingen gedaan maar wel veel interessante informatie gevonden. We weten nu dat er drie mogelijke tracees zijn waarlangs in Landgraaf de weg gelopen kan hebben. Ook hebben we veel informatie over vondsten en interessante punten waar de romeinen zeker zijn geweest. In juni gaan we beginnen met het uitzetten van een wandeling langs de mogelijke routes. Ook zullen we vanaf het najaar onze bevindingen publiceren in het Bulletin. Bovendien zullen we

voor het documentatiecentrum een dossiermap Romeinse Weg aanleggen
waarin literatuur, artikelen, foto's e.d. te vinden zijn.

????????????????????????????????

NAJAARSPROGRAMMA

18 september: excursie naar Rolduc

**Let op: de datum is veranderd. Oorspronkelijk was het 11 september.
Nu is het dus 18 september.**

We worden om 14.00 uur op Rolduc verwacht. Daar worden we door een goede gids rondgeleid door kerk en cripte, de kloostergebouwen en de bibliotheek. Na afloop kunnen we in het restaurant napraten onder het genot van een kop koffie en een stuk vla. Excursie en napraten duren samen ruim twee uur. De kosten zijn fl. 11.00 per persoon.

Het vervoer moeten we zelf regelen. Hierom vragen we op het inschrijfformulier aan te geven of je wel of niet eigen vervoer hebt en of je eventueel bereid bent iemand mee te nemen.

12 oktober: dialezing over de sluiting van de ON- mijnen

De heer Jung heeft een grote verzameling unieke dia's en weet heel wat te vertellen over de sluiting en de afbraak van de mijn. Het belooft een boeiende avond te worden.

De avond wordt gehouden in het verenigingsgebouw aan de Curacaastraat. Aanvang 19.30. Introducees zijn welkom.

5 november: contactavond met koud buffet

Het wordt in elk geval een avond met lekker eten en veel gelegenheid om met elkaar te praten en gezellig samen te zijn. Er is gelegenheid om videobanden te bekijken over het OCGL in 1999. Hopelijk lukt het ons het nieuwe Jaarboek vóór die avond gereed te hebben zodat we het dan kunnen presenteren.

**Inschrijving vooraf noodzakelijk. Kosten fl. 17.50 per persoon.
Introducees zijn toegestaan.**

09 december

Met Der Platkloep van 1900 naar 2000

Nadere informatie in het Bulletin van september

!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

JAARBOEK 1999

De redactie zou graag in het jaarboek aandacht besteden aan bijzondere gebeurtenissen in de 20 eeuw in Landgraaf of een van zijn kernen. Aan de hand van de vraag: wat er gebeurde, verscheen, deed zich voor, voor het eerst of voor het laatst in de 20^e eeuw, in Landgraaf uiteraard, of in Schaesberg, Ubach over Worms of Nieuwenhagen ?, hebben we een hele verzameling trefwoorden gevonden aan de hand waarvan we op zoek zijn gegaan.

Maar we weten niet alles. We kunnen dus belangrijke of interessante zaken over het hoofd zien.

Dus vragen we aan de lezers van het Bulletin: denk je dat je iets bijzonders weet uit de 20^e eeuw en ben je bang dat de redactie juist dit gaat vergeten ? Meld dat dan bij ons (Harrie Mulders, Albert Verreck, Huub Dortants) en wij zullen graag luisteren.

Bokkerijders in Schaesberg

Op korte afstand van de oude keerbaan, die van Coriovallum over Schaesberg en Rimburch naar de Rijn loopt, ligt in een laagte de ruïne van het eens zo trotse kasteel der heren van Schaesberg. Waar eertijds ridders en edelvrouwen in de ruime, smaakvolle ingerichte zalen rondom het knappend houtvuur zaten, groeien nu doorn- en vlierstruiken. In de gevels zijn grote gaten geslagen en door de holle vensteropeningen giert in het barre jaargetij de stormwind naar binnen. Grommend rukt hij aan de wankelende wanden, die dan met donderend geraas naar beneden storten. Grassen, steenruit en muurleeuwenbek tieren weelderig op de met mos bedekte muren en enkele veenpollen vormen sponsachtige eilanden in het stille water van de slotgracht, die langzaam dichtgroeit. Het kasteel, waarvan wij nu de trieste overblijfselen voor ons zien, is in het jaar 1571 door Johan van Schaesberg gebouwd. In 1618 werd het riddergoed Schaesberg tot heerlijkheid verheven. In dat jaar stierf Frederik van Schaesberg. Zijn opvolger, Johan Frederik, die gehuwd was met Fernanda van Wachtendonck, stichtte de beroemde kapel van Leenhof. De wapens van Schaesberg en Wachtendonck met de baronnenkroon, die boven de ingang prijken, herinneren ons aan de vrome stichters. Bij zijn dood schonk Johan Frederik een som van 1900 rijksdaalders voor de bouw van de parochiekerk te Schaesberg, die in 1699 onder Frederik Sigismund Theodoor, de laatste telg uit het illustere geslacht der Schaesbergers voltooid werd.....

Toen tegen het midden der achttiende eeuw de eerste Bokkerijdersbende onze streek onveilig maakte, kozen die gauwdieven de kapel van Leenhof tot vergaderplaats. Al spoedig bemerkten de mensen, dat er op de eenzame heuvel vreemde dingen gebeurden; en zij waagden het niet meer, in de buurt van de kapel te komen. Dit was de Bokkerijders zeer welkom, omdat zij daardoor hun duivelse plannen ongestoord konden uitwerken. Op een kille avond in de laatste week van oktober van het jaar 1742 slopen verschillende onguere gedaanten door het dichte struikgewas naar de kapel van Leenhof. Zodra allen aanwezig waren, moesten de verspieters verslag uitbrengen, waarna de hoofdman het "Blockemenken", bepaalde, dat zij op de vooravond van Allerheiligen bij de pastoor van Schaesberg zouden inbreken. Nadat het plan tot in bijzonderheden was uitgewerkt, verdwenen de mannen weer in de duistere nacht....Op het afgesproken uur slopen de bandieten naar de pastorie, waar zij zich verdekt opstelden, terwijl één van hen op de deur bonsde. Even later opende de huishoudster het getraliede

ruitje en vroeg, wat er was. De man zei, dat hij een brief aan de pastoor moest overhandigen. Daar de vrouw de zaak niet vertrouwde, weigerde zij open te doen, waarop de Bokkerijder zich verwijderde, om op het erf van het tegenoverliggende huis een ladder te gaan halen. De huishoudster begreep direct, dat er gevaar dreigde en maakte alarm. Haar angstig schreeuwen klonk door de stille, donkere dorpsstraat en wekte bewoners, die haastig uit hun bedden sprongen en de wapens grepen. Toen zij buiten kwamen, waren de aanvallers allang verdwenen. Op een afgelegen plek aan de rand van de grote hei kwamen de gauwdieven weer bij elkaar. Na kort beraad besloten de onverlaten hun geluk ergens anders te beproeven. Zij begaven zich naar de woning van Marie Dautzenberg, die op de Lichtenberg woonde. Het Blockemenken liet de klopper op de poort vallen en wachtte geduldig, totdat een stem van achter de poort vroeg, wie er was. De dief zei, dat hij een buurman was en hulp kwam halen. Toen de man de poort opende, greep het Blockemenken hem bij de keel. De knecht sloeg zijn aanvaller tegen de grond en riep om hulp. Van alle kanten schoten de mensen toe, zodat ook deze tweede aanval op niets uitliep. Doordat een bokkerijder uit Chévreumont, die, naar Maastricht uitgeweken was, weer naar Kerkrade terugkeerde en in handen van het gerecht viel, kwam men op het spoor van de bende. Op 8 januari 1743 werd de man te 's-Hertogenbosch op de pijnbank gelegd en toen verried hij al zijn medeplichtigen. De justitie zond de gegevens aan de andere rechtbanken, die onmiddellijk tot arrestatie overgingen. Onder de bokkerijders, die in Schaesberg voor het gerecht gebracht werden, bevond zich Peter Caspar Coenings, die zich de "Coning van de Scheidt" noemde. Hij was geboren te Schaesberg, waar hij het schoenmakersambacht leerde. Reeds vroeg kwam hij in aanraking met verschillende beruchte gauwdieven, bij wie hij zich aansloot en met wie hij op roof uitging. In de zomer van 1743 werd Coenings gevangen genomen en in het begin van september met nog negen anderen ter dood veroordeeld. Gedurende de tijd, dat hij in de gevangenis onder het kasteel van Schaesberg zijn vonnis afwachtte, heeft hij het Bokkerijderslied geschreven, waarin hij de geschiedenis van de bende vertelt. Op 16 september 1743 reed de beulswagen gefankeerd door de schutters en voorafgegaan door de gerechtsbode, naar het "Galgenbeumke", de gevechtsplaats in Schaesberg, waar de "Coning van der Scheidt" en zijn negen "complicen" ten aanschouwe van een grote menigte door de scherprechter Tielborgh en zijn knechten op een verschrikkelijke wijze ter dood gebracht werden. Door A.J. Toussaint, uit de Steenkool 1948

Een Krantenbericht

Op 28 februari 1928 overleed, ten gevolge van een noodlottig ongeval, Mevr. Odilia Pauels-Jeukens, echtgenoot van J. Pauels, mijnwerker.

Op 28 februari, tussen half acht en acht uur 's-morgens, reed een autobus van de busonderneming Meijers te Nieuwenhagen, komende uit de richting Heerlen, in de flauwe bocht aan het Steenenkruis de "Koloniaalwarenwinkel" van de familie Pauels binnen (zie foto).

Mevr. Odilia Pauels was op dat moment het trottoir aan het vegen, zij kwam onder de bus en was op slag dood. Enkele minuten voor het tragische ongeluk, was mijn zus erwten gaan halen in deze winkel. Met de bezem in de hand ging Mevr. Pauels met haar naar buiten. Even later hoorde men een hevige knal toen de bus de voorgevel ramde. Toen het ongeluk gebeurde was haar echtgenoot nog niet thuis van de nachtdienst op de steenkolenmijn. Samen met mijn vader kwam hij over de Nieuwenhagerstraat en was verwonderd over de volksoploop voor zijn huis. Bij café Beckershebben ze Mevr. Pauels naar binnen gedragen, maar er mocht geen hulp meer baten. Op de plaats waar de winkel van de fam. Pauels heeft gestaan heeft de woningbouwvereniging huizen laten bouwen op dezelfde rooilijn als toendertijd de woningen van familie Nievelstein (later Kampman) en fam Pauels stonden. Later werd achter de winkel van de fam.

Pauels een grote zaal aangebouwd (fam Bertram). Er was 's-zondags dansen en er werden films vertoond. Na de oorlog was er café Dörenberg en café "de Brabander" gevestigd.

Pauels, Cornelis Joseph ex Uebach, zn van Herman Pauels en Gertrud Beckers, op 31-10-1907 gehuwd met Jeukens. Maria Odilia Hubertina (*10-09-1885), dr van Petrus Jeukens en Anna Maria B. Reulen, overleden op 28-02-1928 te Waubach op 42 jarige leeftijd (Ubach over Worms nr 2). Opmerking: doodgereden aan woon-winkelhuis bij het Steenenkruis.

Jan Beckers

Inventaris Archief OCGL ultimo 1998

Eigendom	31/12/97	toename 98	31/12/98	% van tot.
OCGL	1652	419	2071	28,4
GFS	2112	593	2705	37,1
WGW	813	228	1041	14,3
Derden	1275	195	1470	20,2
Totaal	5852	1435	7287	100,0

LEDEN DIE HUN CONTRIBUTIE OVER 1999 NOG NIET NIET HEBBEN VOLDAAN, WORDEN VERZOCHT DEZE ALSNOG TE BETALEN

V'rtrówe

Ich han mie gans leëve geer mit lÿj umgegaange,
en mich gelukkig óch ummer tsemlich gód v'rsjtaange.
Dat kosset mujte en vool da dôks nog nit mit,
umdat gidder miensj geweun angesj in ee zit.
Noa alle mujte koeët 't da eëve gód nog v'rkieëd goa,
mar dat losset zich wer óp went uëver en weer mar v'trówe bleef besjtoa.
V'rtrówe mó't ter blieve um same wer in harmonie te kanne leëve,
deë anger wer ing hank te geëve en zoeënuëdig te v'rgeëve.

Dat wil nog nit zage, dat me gidderinne mar ónbegrensd mó't v'rtrówe,
dat zów graad zoeë v'rkieëd zieë, wie ginne v'rtrówe.
Van inne miensj deë ginne deet v'rtrówe,
is 't uëverigens nog mar de vroag, is deë zelve wal te v'rtrówe.
Inne miensj evver, deë zich zelve v'rtrówt wit te leëve,
en is óch nog in sjtaat doava get an angere te geëve.
Me zal hem doavuër achte en waardere, mar is 't v'rtrówe v'rlore,
da weëd 't sjwoar, eemoal v'rlore bliet dôks vuër ummer v'rlore.

Da weëde gód bedoelde wöad nit mieë v'rsjtaange,
umdat 't v'rtrówe v'rlore is gegaange.
Kank 't hats da mar sjpreëke, mesjien zów nog get te winne zieë,
mar went dat v'rsjtómd, kunt va binne oet ging wermte mieë.
Doadurch zint groeëte en klinge oorloge en oorlogjes óntsjaange,
dat is toch wal 't letste woa miensje noa v'rlaange.
Lot doarum 't hats sjpreëke, hoad v'rtrówe, óch in d'r daag va möрге,
begin deë daag mit inne laach en v'rgeët ins alle zörge.

Wil Packbiers

TOE AAN VAKANTIE

Mizlucde zchrijfmachine.

Nu ik alz zchrijver bij het zecretariaat dagelijks te maken heb met de zchrijfmachine, wil ik u daarover wat meer vertellen. De zchrijfmachine iz een prachtig inztrument. Men kan het eigenlijk in onze moderne maatzchappij niet meer mizzen. Omlangz heb ik duz ook zo'n apparaat aangezchaft. Ik kon het het voor een prikkie op de kop tikken voor een belachelijke lage prijs. Honderd gulden iz werkelijk niet te veel voor zo'n prachtig mechaniek. Welizwaar doet een lettertje het niet namelijk de Z van Zimon, maar daarom gebruik ik dan de z, dat maakt niet zoveel uit en het iz nog bezt te lezen. Alz er dan maar niet meer gaan haperen dan iz het niet zo elg. Veldlaaid daal heb je het al. De L van Lotzooi is uitgevallen. Nu iz dat ook niet zo elg, want daal gebluik ik de l maal vool. Ja, het iz welkelijk een genoeg en zo'n plachtig intzlument te bezitten. Het gaat veel vluggel dan zghlijven..... Hé, dat iz niet leuk, daal doet de G van Golneluz het ook al niet meel. Ik moet het inztlument togh eenz nakijken, want zo gaat tet niet. Wel veldulleme, daal gaat de T van Tendlik. Tij zit muulvazt. Ik begin (alweel eem) togh te gelovem, dat deze magtime niet zo bezt iz. Ik moezt tet de tandelaal maal eenz vlagem. Ik begin te gelofem dat ik bedlogem bem wamt tet begint nu togt wel wat elg te woldem. Tet iz felzgtlikkelijk, wamt tij doet tet dijma miet meel. Mizzgtiem wuld tet wel weel zgtlijfem im plaatz fam typem met de zgtlijfmagtime. De gluetem allemaal en wuw piemp.

NostalNU

Op 16 maart gaf mevrouw Annie Schreuders-Derks van het volkskundig educatie bureau Nostalnu een lezing over de levensloop van de mens. De lezing die Limburgse gebruiken en tradities bij geboorten, huwelijk en overlijden in al zijn bijzondere facetten omvatte werd mede door de luchtige presentatie zeer gewaardeerd. In een volbezette lezingszaal wist mevr. Schreuders-Derks de aanwezigen bijna twee uur lang te boeien met dia's en teksten die gebruiken bij de belangrijkste stadia in het leven van een mens op een bijzondere treffende wijze weergaven.

Wij zijn dan ook voornemens om in het volgende siezoen Nostalnu nogmaals te benaderen om een lezing te houden over de jaarcyclus herfst, winter, lente en zomer met alle daaraan verbonden gebruiken.

Nagekomen bericht

Het was voor het bestuur even schrikken toen er in het Limburgs Dagblad van dinsdag 25 mei een artikel publiceerde over huisvestings problemen van scholen. Ondanks eerdere berichten dat we voorlopig nog gebruik konden blijven maken van ons huidige verenigingslokaal bleek thans dat de naast ons gelegen school dringend om meer ruimte verlegen zit.

Hiervoor hebben ze ons huidige huisvesting op 't oog.

De voorzitter heeft hierover op dezelfde dag nog een gesprek gehad met de gemeente waarbij hij aangaf verbaasd te zijn om dit uit de krant te vernemen. Verdere gesprekken met de gemeente over de nieuwe huisvesting zullen na de vakantie (medio juni) van de voorzitter volgen.

Wij houden u op de hoogte!

De mooiste kat

Op Kloosterbosch te Kerkrade had een echtpaar een kind van anderhalf jaar dat maar niet wilde gediijen. De ouders waren al bij een paar dokters geweest, doch die wisten geen raad. Toen gingen ze naar een derde dokter, een zeer oude zonderlinge man, en die verwees hen naar de deken van Kerkrade.

De vrouw ging er alleen heen en droeg haar geval voor. "Kom, kom" zeide de deken. "Heksen bestaan niet!" Toen de vrouw echter aanhield, zond hij haar naar de pastoor van Nieuwenhagen. Daar moest zij echter zeggen dat een vrouw haar had gestuurd. Zij ging dan naar de pastoor van Nieuwenhagen, maar deze verwees haar al dadelijk naar de deken van Kerkrade. Hij wist natuurlijk niet, dat deze haar pas naar hem had gestuurd.

Weer bij de deken van Kerkrade terug gekomen zijnde, stuurde deze haar weer naar de pastoor. "Zeg dit keer maar dat ik je heb gestuurd!"

Toen de vrouw weer bij de pastoor van Nieuwenhagen kwam, hield deze er zich maar op dat de deken meer kon dan hij, want hij was maar pastoor.

Hij wilde haar niet helpen.

"In gods naam dan!" zuchte de vrouw, "dan moet ik maar eens zien op een andere manier te worden geholpen!"

Zij was al op weg om de deur uit te gaan, toen de pastoor haar terug riep.

Hij vroeg haar of haar man kon meekomen. Als het moest kon hij het werk

wel een dag verletten, meende zij. Een brave burvrouw was echter ook goed, zeide de pastoor, maar ze mochten onderweg tegen niemand spreken en de eerste vrouw die haar tegenkwam, daar moest ze voor oppassen, dat zou het kwade wijf zijn, dat har kind zo ziekelijk hield.

De brave buurvrouw ging mee. In de helling van de weg naar Nieuwenhagen, even voorbij Eygelshoven, bleek de eerste vrouw die zij ontmoetten een oud wijf te zijn, dat vlak bij hen in de buurt woonde en geen goede naam had.

De beide vrouwen zeiden niets en baden door.

“Waar gaat gij met uw tweeën al zo vroeg naar toe?” vroeg het wijf.

Geen antwoord. “Mag ik dat niet weten?” Geen antwoord. Nu deed ze nog meer van die vragen, de vrouwen die zich herinnerden wat de pastoor haar had gewaarschuwd, stapten door en zeiden niets. Bij de pastoor van Nieuwenhagen gekomen, liet deze de moeder met het kind dadelijk de kerk binnen. De andere vrouw moest echter in de sacristie gaan bidden. Terwijl de pastoor moeder en kind de stola had omgelegd en begon te overlezen, vloog de deur van de kerk plotseling met een geweldig lawaai open. De pastoor keek eens om en bad toen luider in het Latijn voor. Toen sloeg de deur met nog groter geraas dicht. De vrouw in de sacristie dacht: “Wat razen hier toch voor kwajongens?” Weer vloog de deur met geweld open en weer sloeg ze met een dreun dicht. Nu besloot de vrouw in de sacristie toch maar eens op te letten door en kier van de sacristie, wie toch dat spektakel maakte. Zij merkte bij de derde slag dat de heks dat deed, die hen onderweg zo lastig gevallen had. Na die derde slag met de deur stoorde zij de priester niet meer. Het kind werd gezegend en het gedijde nadien. De oude heks had echter een kreupel kleindochtertje, een kind van een paar jaar. Het werd door de andere kinderen veel geplaagd, zij riepen dan altijd: “Je grootmoeder is een heks! Je grootmoeder is een heks!” En daarop heeft het meerdere malen geantwoord: “Een heks is grootmoeder niet, wel is zij dikwijls een zwarte kat, en dan komen des nachts vele zwarte katten bij ons in huis tezamen. Maar grootmoeder is toch altijd de mooiste!”

Uit Limburgse sagen en legenden door Pierre Kemp

HEEMKUNDEVERENIGING

Oudheidkundig en Cultuurhistorisch Genootschap Landgraaf

Secretariaat: Stegelenstraat 12 6438 JN Oirsbeek 046-4421937

Inschrijfformulier

Voor lezingen, excursies en projecten in het 3^e en 4^e kwartaal 1999

Wees zo vriendelijk en geef dit formuliertje ingevuld af bij de balie of stuur het op naar de secretaris.

Ondergetekende

Neemt deel aan (aankruisen waaraan je mee wilt doen)

- 1 18 sept. **Excursie naar Rolduc**
Rolduc 14.00-16.30 uur * Eigen vervoer
*ik kom alleen/met introduc  * heb eigen vervoer / geen
eigen vervoer * ik kan ... personen meenemen.*
Kosten fl. 11,- per persoon
- 0 12 okt. **Dialezing door dhr Jung over de Sluiting van de ON-
mijnen**
19.30 – 21.30 Curacaostraat.
- 0 05 nov. **Contactavond met koud buffet**
Gezellig samenzijn, lekker eten en drinken, video's kijken
over het OCGL in 1998-1999, Jaarboek presenteren.
Curacaostraat 19.30 ** Kosten fl.17.50 per persoon.
Ik kom alleen/met introduc 
- 0 09 dec. **Platkloep**
Mit der geboare verteller wandele durch Landgraaf va
1900 noa 2000
Wie geweunlich maag gidderinne mitvertelle.
Curacaostraat, 19.30 – 21. 30
Ich kom alling / breng inne mit.

NB: in verband met een operatie is Hein Goossens op 19 juni niet in staat ons door Waubach rond te leiden. De excursie wordt tot nadere order uitgesteld

PAROCHIE HET EIKSKE

50 JAAR

Herinnering en geschiedenis

**Onder redactie van: Wiel Miseré, Harrie Mulders, Hein
Rade en Albert Verreck
Allen leden van Heemkundevereniging
OCGL**

**Naast een uitvoerige beschrijving van het kerkgebouw en
een kroniek van vijftig jaar parochieleven, bevat het
schetsen uit het verenigingsleven en de ontstaansgeschiede-
nis van de wijk met wetenswaardigheden over de straat-
namen. Uiteraard zijn veel foto's opgenomen.**

**De omslag is in kleur. De omvang is minimaal 110 pagina's.
Het kost fl. 15,- bij voorintekening, en fl. 17,50 na
verschijnen.**

**Het verschijnt bij de officiële jubileumviering in september
1999**

Inschrijfformulier

Naam

Straat

Postcode Plaats

Schrijft in op het boekje PAROCHIE EIKSKE.

Intekenprijs fl. 15,- (ev. portiekosten niet inbegrepen)

0 Ik haal het boekje zelf af 0 Ik wil het per post ontvangen (aankruisen wat je wil)

HEEMKUNDEVERENIGING

Oudheidkundig en Cultuurhistorisch Genootschap Landgraaf

Secretariaat: Stegelstraat 12 6438 JN Oirsbeek 046-4421937

Inschrijfformulier

Voor lezingen, excursies en projecten in het 3^e en 4^e kwartaal 1999

Wees zo vriendelijk en geef dit formuliertje ingevuld af bij de balie of stuur het op naar de secretaris.

Ondergetekende

Neemt deel aan (aankruisen waaraan je mee wilt doen)

- 0 18 sept. **Excursie naar Rolduc**
Rolduc 14.00-16.30 uur * Eigen vervoer
*ik kom alleen/met introduc  * heb eigen vervoer / geen
eigen vervoer * ik kan ... personen meenemen.*
Kosten fl. 11,- per persoon
- 0 12 okt. **Dialezing door dhr Jung over de Sluiting van de ON-
mijnen**
19.30 – 21.30 Curacaostraat.
- 0 05 nov. **Contactavond met koud buffet**
Gezellig samenzijn, lekker eten en drinken, video's kijken
over het OCGL in 1998-1999, Jaarboek presenteren.
Curacaostraat 19.30 ** Kosten fl. 17.50 per persoon.
Ik kom alleen/met introduc 
- 0 09 dec. **Platkloep**
**Mit der geboare verteller wandele durch Landgraaf va
1900 noa 2000**
Wie gew unlich maag gidderinne mitvertelle.
Curacaostraat, 19.30 – 21.30
Ich kom alling / breng inne mit.

**NB: in verband met een operatie is Hein Goossens op 19 juni niet in staat
ons door Waubach rond te leiden. De excursie wordt tot nadere order
uitgesteld**

O C G L

Bulletin

Contactorgaan van de Heemkundevereniging
Oudheidkundig en Cultuurhistorisch Genootschap Landgraaf

15e jaargang no 3
3e kwartaal 1999

HOOFDBESTUUR

Voorzitter A.J.Verreck, Rinckberg 49, 6374 LP Landgraaf, 045-5322530
Secretaris J.L.Godschalk, Stegelenstr 12, 6438 JN Oirsbeek, 046-4421937
Penningmeester J.J.Beckers, Groenstr. West 3, 6374 JK Landgraaf, 045-5315803

ALGEMEEN BESTUUR

Bulletin/Jaarboek H.A.Mulders, Hoefveld 18, 6373 XG Landgraaf, 045-5322876
Archief/werkpl. S.H.P.Moonen, Oude Landgr.62, 6373 BB Landgr 045-5319114
Coörd.Projecten J.Schiffelers, Lokert 9, 5591 NB Heeze, 040-2262936
Platkloop W.G.Packbiers, Hereweg 206, 6373 VK Landgr. 045-5325722
Monumenten M.Nederpel, Achter de Winkel 60, 6372SN Landgr045-5313967
Geneal/Waubach H.Dortants, Eijgelsh.weg 25, 6374 KB Landgraaf, 045-5315315
Onderh./beheer W.Ploemen, Broekhuizenstr.55, 6374 LJ Landgr. 045-5320255
Culturele raad J.J.H.Rietveld,Clausstr.22,6373 JR Landgraaf, 045-5311415

BESTUURSADRES

Stegelenstraat 12, 6438 JN Oirsbeek, 046-4421937

REDACTIEADRES BULLETIN EN JAARBOEK

Hoefveld 18, 6373 XG Landgraaf, 045-5322876

CONTRIBUTIE O.C.G.L.

Individuele leden fl. 30,- per jaar
Gezinslidmaatschap fl. 36,- per jaar
Toegangspasje werkpl. fl. 20,- per jaar

BANKRELATIE

Rabobank Landgraaf rek.nr 136314937 t.n.v. O.C.G.L. Landgraaf
Postgiro 4776225 t.n.v. O.C.G.L. Landgraaf

VERENIGINGSGEBOUW

Curacaostraat 1, Landgraaf 045-5322820 (bereikbaar tijdens opening werkplaats)

VASTE OPENINGSTIJDEN WERKPLAATS

Woensdag en zaterdag 13.00-17.00 uur
Na kennismakingsbezoek toegangspasje verplicht

Het Bulletin verschijnt 4 x per jaar.

Losse nummers fl. 2,50 excl. portokosten

Bulletin

15e jaargang no 3
3e kwartaal 1999

VAN DE VOORZITTER

Ondanks de toegezegd rust bracht het afgelopen kwartaal onverwacht nogal wat onrust. De dood van Hein Nievelstein en Wiel Packbiers, dwong ons om afscheid te nemen van twee zeer verdienstelijke leden. Bovendien kregen we van de gemeente het bericht dat we ons op korte termijn moeten voorbereiding op een verhuizing naar een ander gebouw. Verderop in dit Bulletin zal aan een en ander ruimer aandacht worden besteed.

De komende maanden zullen een verhoogde activiteit te zien geven.

Op zaterdag 18 september gaan we met 12 man naar Rolduc. Het mogen er meer zijn. Maar meld je dan alsnog aan bij Jan Beckers.

Op 12 oktober houdt dhr Jung om 19.30 in ons verenigingsgebouw zijn dialezing over de sluiting van met name de Oranje Nassau II. Hij heeft indertijd zelf een fotoreportage mogen maken van de afbouw en de afbraak en kan uit eigen ervaring boeiend erbij vertellen.

Op 05 november is vanaf 19.00 uur in het verenigingsgebouw de jaarlijkse contactavond met koud buffet. Het is tot half oktober mogelijk ervoor in te schrijven. Je kunt dit doen bij Jan

Beckers eventueel met behulp van het inschrijfformulier uit het vorige Bulletin.

Op 09 december wandelt Der Platkloep tussen 19.30 en 22.00 uur vertellenderwijs door Landgraaf van 1900 naar 2000. De aanwezigen mogen meevertellen.

Extra-druk krijgen we het met de voorbereiding van de verhuizing. De bestemming wordt de huidige ruimte van de Openbare Bibliotheek in Ubach over Worms/Waubach (naast het verzorgingstehuis Heereveldje en onder de Vrije Akademie). Het tijdstip wordt bepaald door een schuifoperatie: eerst moet het nieuwe gemeenschapshuis An der Put in Waubach gereed komen, vervolgens moet de bibliotheek naar dat gebouw verhuizen en daarna komen wij. Het gebeurt in elk geval niet eerder dan voorjaar 2000. "Tijd genoeg", zul je zeggen; maar dat is niet zo. Naast overleg met de gemeente over huurprijs, contract, voorzieningen, verdeling van de onkosten, is er ook intern binnen het genootschap het nodige te regelen: er moet een verhuisplan worden opgemaakt, nagegaan moet worden waar we de zaken opslaan die nu (nog) geen plaats kunnen krijgen, er moet een inrichtingsplan voor de nieuwe ruimte opgesteld te worden, de werkgroep "verhuizing en inrichting" moet worden uitgebreid. In september zetten we binnen het bestuur alles op een rijtje. In oktober/november beleggen we een algemene ledenvergadering om de stand van zaken door te spreken en afspraken te maken over verhuisplan en verhuizing. We zullen hiervoor apart een uitnodiging doen uitgaan. Het parool is: 'alle hens aan dek' want het worden spannende tijden.

Albert Verreck

IN MEMORIAM

HEIN NIEVELSTEIN

Eind juni is Hein Nievelstein overleden. Hij was een zeer trouw lid van de werkgroep Archeologie. Zijn eerste belangstelling gold de geologie van de streek. Hij had een grote kennis van de Brunssummerhei en wist op iedere bijeenkomst wel iets vertellen over vondsten tijdens zijn wandelingen in dat gebied. Zijn enthousiasme was aanstekelijk. Hij was voor ons een goede vriend, bezorgd voor iedereen en erg hartelijk zoals bleek uit de kleine attenties

(enkele mooi geslepen stenen, een klein fossiel, een interessant mineraal) die hij elke keer weer meebracht. Hij was zeer bescheiden, vroeg nauwelijks aandacht voor zichzelf en wist zijn persoonlijke ongemakken goed te verbergen. Het deed hem vooral plezier samen met anderen aan iets te kunnen werken en resultaat te boeken. Voor de heemkundevereniging heeft hij best grote verdiensten. Zo neemt de verzameling fossielen die hij ons in bruikleen gegeven heeft en die hij samen met de werkgroep mooi heeft geëxposeerd, een vooraanstaande plaats in in ons museum.

WIEL PACKBIERS

Zeer onverwacht overleed op 2 augustus Wiel Packbiers. Met zijn 74 jaar stond hij nog midden in het leven. Hij was zo actief met het helpen van mensen die het minder goed ging dan hemzelf, dat met ziekte of zwakheid van hemzelf niet gerekend werd. Zo zie je hoe het gaat.

Wiel was in ons genootschap al jaren de drijvende kracht binnen Der Platkloep. Hij schreef zelf verhalen en gedichten, was druk bezig met het vastleggen van de diverse dialecten uit onze gemeente (een woordenlijst, spreekwoorden en uitdrukkingen, mijnwerkerstaal, kindergedichtjes), en bovendien kon hij prachtig voordragen en vertellen. Onze dialectavonden in december werden dankzij hem een succes en aan de speciale zittingen van het genootschap, bij uitreiken van het jaarboek bv, gaven zijn voordrachten kleur aan de avond.

Sinds kort zat hij het Algemeen Bestuur en had hij zich bereid verklaard om naast Jan Beckers als tweede penningmeester te fungeren. We verliezen in hem een actief, warm en inspirerend mens. We zullen hem missen.

+ O + O + O +

GOD zij dank

't Lich en de wermte van d'r daag,
't duuster en de sjtereprach van de nach,
 't good van de mörgessjtónd,
 't roeëd van de oavendssjtónd,
ee greun sjprietje óp ee hupke drek,
ee v'rgeetmenietje ónger ing hek,
 ee zoemend bi-jke op de heij,
 ee klee mariablumke in ing weij,
fiene örgeltuënkes oet ee klee beksjke
 van een vuëgelke op ee teksjke,
 dat alles te mage beleëve,
kan inne miensj zoeng innerlikke rus geëve.

Me vult zich da döks zoeë kling,
Mar toch gelukkig en nit alling.
't Is da graad of dich inne vaspak mit ing hank,
 ing hank, dieste kens,
 GOD zij dank.

Wiel Packbiers, mei 1988

NIEUWENHAGEN GISTEREN

EEN AANZET TOT DE BESCHRIJVING VAN DE GESCHIEDENIS
VAN NIEUWENHAGEN

Door HEIN STEINEN

Op zondag 27 juni werd in de Burgerzaal van het raadhuis van Landgraaf het boek NIEUWENHAGEN GISTEREN officieel gepresenteerd. Het is geschreven door Hein Steinen, lid van het OCGL en al sinds jaren actief in de sectie Genealogie. De uitgave werd mogelijk gemaakt door bijzondere steun van de gemeente en een bijdrage van de Rabo-bank Landgraaf. Bij de presentatie hield de voorzitter van het OCGL de volgende inleiding:

“ Het OCGL schept een stimulerende omgeving voor heemkundige studies en publicaties. We hebben hiertoe een werkplaats ingericht die twee middagen in de week toegankelijk is; we hebben een groot archief en documentatiecentrum; we bieden ruimte voor publicaties in ons Bulletin, ons Jaarboek en de reeks Ken Landgraaf. We ondersteunen individuele studie maar kennen ook projectgroepen waarin gezamenlijk onderwerpen worden aangepakt met de mogelijkheid van onderlinge steun en uitwisseling. We zijn trots als er werk wordt opgeleverd en gepubliceerd. Hein Steinen is een actief lid van ons genootschap en een vaste bezoeker van de werkplaats. Als voorzitter doet het me veel plezier dat ik vanmiddag de presentatie van zijn boek ‘Nieuwenhagen Gisteren’ mag inleiden.

Voor alles wil ik je feliciteren.

Als je na jaren van studie en schrijven eindelijk het gevoel hebt: ‘nu heb ik bereikt wat ik wilde’, dan wil je je werk ook laten drukken zodat anderen het kunnen zien, er deel aan krijgen en hun oordeel erover geven. Het is een heerlijk gevoel je werk gedrukt te zien en nog heerlijker is dat gevoel als het om een boek gaat. Want een boek is toch iets bijzonders, zelfs in onze tijd. Ik weet hoeveel tijd je eraan besteed hebt. En ik ken je ongeduld om het boek uitgegeven te zien. Het boek ziet er goed uit. Het is een gelukwens waard.

Je zegt in je inleiding dat dit boek een aanzet is tot de geschiedenis van Nieuwenhagen. Ik zou liever willen spreken van een bijdrage aan die geschiedenis. Uit je literatuuroverzicht blijkt duidelijk dat de aanzet al eerder gemaakt is door mensen als Meens, Quaedflieg, L’Ortye. Jij bouwt

voort op hun werk en voegt er het jouwe aan toe. Bovendien laat je royaal de ruimte voor nieuwe bijdragen.

Je bouwt voort

Uit tekst en voetnoten blijkt dat je het bestaande onderzoek goed kent en dat je er gebruik van maakt. Bovendien probeer je tot een synthese te komen. Ik denk dat je hierin bij voorbeeld heel goed slaagt in je verhaal over het Onderwijs en in het hoofdstuk 'Nuijenhage en g'en Hei'. Waarbij ik de lezer overigens aanraad de uitgebreide voetnoten niet over te slaan, want die bevatten een schat aan informatie.

Je voegt toe

Mooi werk vind ik je onderzoek naar de ouderdom van Nieuwenhagen. Wat een schitterende vraagtekens levert dit op bij het jubileum van 1963, dat ofwel 11 jaar te laat ofwel helemaal ten onrecht gevierd werd. Maar ja, wie wist toen dat er zoveel Nieuwenhagens bestaan.

Een belangrijke toevoeging komt voort uit je startpunt vanuit het genealogisch onderzoek. Het brengt je ertoe de geschiedenis van Nieuwenhagen te plaatsen in grotere samenhangen: het middeleeuws leenstelsel, het rechtssysteem met zijn banken en onderbanken, de opdeling in Staatse en Spaanse gebieden, de bestuurlijke indeling uit de Franse tijd. Het is wel niet nieuw wat je brengt (al wil ikzelf graag meer weten over de herkomst van je opvatting over echt en echtbreuk), maar je geeft een verrassende kontekst met veel informatie en toelichtingen, waar zeker de minder ingewijde lezer plezier aan zal beleven.

Boeiend vind ik je biografische notities over verschillende Nieuwenhaagse families.

Je laat ruimte

Wat jij een aanzet noemt en ik een bijdrage, daagt uit tot het schrijven van aanvullingen en een vervolg. Verschillende mensen zijn hiermee al bezig: genealogische studies van de families Borghans, Jurgens en Beckers zijn in de maak. May Quaedfliëg schrijft wekelijks zijn notities in Landgraaf Koerier. Pastoor L'Ortye is nog bezig met de ontwikkelingen van kerk en parochie. Zelf wijs je erop dat je perspectief sterk bepaald wordt vanuit Onders Nieuwenhagen. Dit roept de vraag op naar wat je te zien krijgt als je begint te schrijven vanuit 'g'n Hei' of 'de Voort'. Persoonlijk zou ik best wat uitvoeriger verhalen willen horen over de prehistorische urenenvelden

in de Brunssummerhei, of over de Romeinse en Karolingische vondsten of over de grote opruiming van oude boerderijen en panden in de 20^e eeuw. Allen die dit boekje lezen en denken: 'dit staat er niet in of dat is vergeten', worden dus uitgenodigd om verder te schrijven, aan te vullen, nader te onderzoeken. En: om te publiceren. Waar? Hein heeft een boek gemaakt. Je kunt ook een korte notitie of een artikel plaatsen in ons Bulletin of Jaarboek en je kunt in de werkplaats komen kijken of er niet iemand is met wie je kunt samenwerken.

Vandaag staan we stil bij een prima resultaat. Er ligt een mooi boek op tafel; met een goede bijdrage aan de geschiedenis van Nieuwenhagen en Landgraaf. Het is met plezier geschreven, het is leesbaar en hanteerbaar. Het is mooi uitgegeven. En het is er dankzij Hein Steinen gesteund door Frans Bremen en de gemeente Landgraaf.

A.J. Verreck

*Het boek is te koop bij VVV Landgraaf aan de Rossinipassage
Het kost: fl. 24,50*

> * > * > * > * >

Op 26 september verschijnt

PAROCHIE HET EIKSKE 50 JAAR

DE WIJK * DE KERK * DE PAROCHIE

Herinneringen en geschiedenis

Op verzoek van het jubileumcomité bijeengezocht en opgeschreven door:

Wiel Miséré, Harrie Mulders, Hein Rade en Albert Verreck

Leden van de heemkundevereniging OCGL

Omvang 150 pagina's. Rijk geïllustreerd. Prijs: fl. 17,50

Het boekje bevat een uitgebreide kroniek van 50 jaar parochieleven, een beschrijving van de ON II en de Willemien, sporen van de mijn in de huidige wijk, een nauwkeurige beschrijving van het kerkgebouw en een aantal historische notities over het Eikske en zijn omgeving.

> * > * > * > * >

Uit het archief van Wiel Das

Miensj of deer.

Ich wil nit bieëstig zieë, mar went me 't good bekiekt,
da merkt me, dat me miensje döks mit dere vergeliekt.
Van d'r Piet weëd gezag,
dat is inne stjómme ùl, d;r Jaan is inne sjlouwe vos,
't Trüt is graad ee marmotje sjlieëp, en d'r Hans sjnurkt wie inne os.
Me is zoeë gezónk wie inne vusj en es inne hónk zoeë trouw,
mar d'r Driek dat is inne sjtier en 't Grit zoeë sjtols wie inne pauw.
D'r Joep is zoeë dik wie inne oalefant, "t Trees zoeë mager wie ing geet,
dat me zoeë get zeët, is mich egaal, mar 't deet mich vuër de dere leed.
Inne jóng hat zie meëdje geer,
en doch vergeliek heë 't mit ee deer.
Ee sjtumke wie ing nachtegaal en leef döks wie ing miem,
zint ze getrówd, da is 't ing papegaai en koad döks wie inne knien.
Ze leëve da es kats en hónk, en heë brómt wie inne beer,
mar dere die v'rsjtónd zich good, 't is da óch vuër hön dat ich protesteer.
En kunt ing kieër d'r ooievaar, en bringt zoene klinge aap,
da lupt heë sjtols wie inne haan,
en kunt nit oetgegaapt en lupt hinger d'r kingerwaan.
En meent heë, heë sjtung sjun dróp,
dan zeët zieng vrouw, doe sjoap, diene vlinder zit nit gód.
En geet d'r maan alling óp sjtap, en kunt noa heem vol wie inne bók,
da blieëst zie vruijke wie ing kats en sjleet 'm boave dróp.
Da sjlieëp heë wie ing v'rzoape ków, sjteet mit inne kater óp,
da zeët zieng vrouw, doe verke, heij, eët dich ins inne hieëring óp.

Zoeë hat gidder miensj al ins get voet van 't ee of anger deer,
dinkt evvel mar nit en sjtelt uch vuër, dat huije de dere geer.
Ee deer blijft deer en leeft es deer zoeë wie 't mót,
drum miensj, blief miensj en leef es miensj, dan is 't ummer gód.

De werkverschaffing.

De algemene crisis, voortgekomen uit de beurscrash van New York in 1929, had over de gehele wereld zijn neerslag. De afzet van steenkool stagneerde en de enorme groei van de mijnbedrijven werd hierdoor een halt geroepen. De afzet van steenkool werd steeds moeilijker en de prijzen kelderden naar een dieptepunt. Steeds vaker kwamen er verzuimdiensten. Het kon dan ook niet uitblijven dat er ook ontslagen vielen op de Limburgse Mijnen. Nu was de werkeloosheid veelal onder de bouwarbeiders en grondwerkers, in de periode tussen 1931 en 1934 waren er verschillende mijnwerkers in de gemeente Nieuwenhagen die hun werk verloren hadden.

Op 20 november 1931 richt het gemeentebestuur van Nieuwenhagen een verzoek aan de Minister van Staat aan de Gemeente een rijksbijdrage in de kosten der werkeloosheidsbestrijding te verlenen. Men stelde in dit schrijven dat er reeds 59 werkelozen binnen de gemeente resideerden, waarvan het merendeel bouwvakarbeiders, grondwerkers en mijnwerkers. De oorzaak van de werkeloosheid lag in de algemene malaise van de bedrijven. Men concludeerde dit in het feit dat voor het eerst werkeloze mijnwerkers behoorden tot de groep. Dat het geen niet ging om enige seizoenwerkeloosheid sloot het bestuur dan ook uit daar het de minister verzekerde dat men de situatie over het algehele jaar had gezien. Het gemeentebestuur zag dan ook de noodzaak dat er dringend een ondersteuningsregeling moest komen en wees nogmaals op de circulaire die het ministerie had gestuurd naar de Gemeente.

Men was tot het plan gekomen werkverschaffingsprojecten in te voeren tijdens de wintermaanden. De werkverschaffingsprojecten waren gesubsidieerde werkprojecten die door de gemeente werden

opgezet om werkelozen in de gelegenheid te stellen tijdens hun werkeloosheid tijdelijk werkzaamheden te verrichten tegen vergoeding. Men stelde een plan op de Heldeviersweg en de Delleweg te Nieuwenhagen te verbeteren. Men berekende de kosten en deze werden geraamd op Fl. 1900,-. De werkzaamheden zouden volgens het gemeentebestuur in normale omstandigheden de eerste jaren niet zijn uitgevoerd. Het project zou echter ideaal zijn om de ondersteuning van de werkelozen zo productief mogelijk te maken. Het dagloon binnen de gemeente was in 1931 Fl. 3,50, het gemiddelde loon dat tijdens de wintermaanden binnen de gemeente aan grondwerkers en bouwvakarbeiders werd uitbetaald bedroeg Fl. 3,80 en Fl. 4,50. De kosten voor de werkeloosheidsbestrijding waren echter een zware last voor het gemeentelijke budget, vandaar dat men zocht naar financiële middelen uit de subsidie pot van het Ministerie of Gedeputeerde Staten.¹

De armoede trof direct de gehele familie en men moest indien men werkeloos werd zien rond te komen met een minimum. De onvrede onder de bevolking was groot daar men aan deze situatie zelf geen invloed had.

Wilde staking tijdens de werkverschaffing aan Delleweg.

In april 1934, 2 jaar later, werd er een begin gemaakt met de aanvulling en verbetering van de Delleweg. Langs deze weg lagen percelen die toe behoorden aan de Steenkolenmijnen Laura & Verenigingen. Men richtte een verzoek gebruik te mogen maken van het perceel, sectie B. No 824. Het talud van dit perceel, dat uitliep naar de Delleweg kon men gebruiken voor de aanvulling en

¹ Brief aan GS van Limburg te Maastricht, 20 november 1931 door het gemeentebestuur van Nieuwenhagen.

ophoging van de Delleweg tot op hoogte van de daarlangs gelegen landerijen.²

De werkzaamheden aan de Delleweg werden gedurende de eerste 4 dagen, 9,10,11,12 april uitgevoerd in een uurloon van 30 cent per uur.

Op donderdag 12 april verscheen de controleur van de werkverschaffing in Limburg, den heer Messerschmidt uit Sittard, op het werk aan de Delleweg. Hij stelde de loonbasis voor akkoordwerk vast op 30 cent per wagentje en bij elk wagentje werden 3 arbeiders tewerkgesteld. Deze grondslag werd genomen, zo schreef gemeenteopzichter Willemsen; "omdat bij flink werken Fl. 2,40 per dag te verdienen was".

Donderdag werkten 2 arbeiders per wagen en werd door 18 arbeiders grond geladen en vervoerde totaal 99 wagentjes, 11 treintjes van elk 9 wagentjes, dit waren per man $5\frac{1}{2}$ wagen.

Vrijdag 13 april werd de mededeling gedaan aan de arbeiders dat akkoordwerk begon en die dag werden door 21 arbeiders, 48 wagentjes grond vervoerd, dit was per man 4,7 wagen en dus minder dan een uurloon.

Maandag 16 april werden nog eens 3 arbeiders te werk gesteld die, zo vond Dhr. Willemsen; "met meer ijver het werk aanpakten doch gehinderd werden en niet hun volle werkkracht hebben konden geven". Er werden die dag toch 17 treintjes vervoerd, 3 treintjes meer dan vrijdag 13 april. Het aantal trientjes was gedurende de overige dagen der week hetzelfde gebleven.

².Brief aan de Mij. Tot exploitatie der Steenkolenmijnen Laura & Vereniging. Nieuwenhagen, 19 april 1934

Donderdag 19 april vond er een telefonisch onderhoud plaats met de controleur der werkverschaffing en werd de prijs vastgesteld op 36 cent per wagentje. Het geheel te betalen over de afgelopen werkweek vervoerde wagentjes grond. De prijs was verder vastgesteld zodanig, dat de grondprijs van 30 cent voor elke 100 Mtr. Spoorlengte met 10 cent per wagentje werd verhoogd en bij 300 Mtr. Spoorlengte dus 40 cent per wagentje is gesteld.

“De werkzaamheden werden zonedig uitgevoerd dat niet is gebleken dat de arbeiders hun volle werkkracht hebben gegeven, was dit wel gebeurd dan zouden 20 treintjes per dag gereden zijn en in de afgelopen week $20 \times 12 \text{ cent} = \text{Fl. } 2,40$ per dag aan loon zijn verdienen. Enige arbeiders hebben dit zelf erkend, doch verklaarden dat zij niet meer durfden te werken.” Aldus de gemeenteopzichter Willemsen.

Vrijdag 20 april werd er in de ochtend mededeling gedaan om de verhoogde grondlonen welke deze week zouden worden uitbetaald. Hierop werd het werk neergelegd. Drie arbeiders stapten naar het gemeentehuis om de leden van het College van Burgemeester en Wethouders te spreken. Ongeveer 9 uur waren zij op het werk weer verschenen mededelende dat zij niemand hadden kunnen spreken. Tijdens de hevige regenbui die ochtend hielden alle tewerkgestelde een bespreking in de schaftkeet en nadat de bui voorbij was trok men allen naar het Raadhuis om Burgemeester A.H.M. Janssen te spreken.

Door Burgemeester Janssen werd op hun verzoek een persoon de gelegenheid gegeven de klachten kenbaar te maken. Na dit onderhoud had de Burgemeester vanaf het voorportaal van het Raadhuis de verzamelde tewerkgestelde toegesproken. Hier werden de arbeidersvoorwaarden nogmaals bekend gemaakt en werden alle arbeiders gewezen op het onbehoorlijke van hun handeling en aangemaand het werk te hervatten hetgeen in hun eigen belang was.

Burgemeester Janssen verzekerde de arbeiders dat door de controleur een onderzoek zou worden gedaan betreffende de vastgestelde tarieven en de geleverde arbeid. Er zou zeker een goede regeling komen die een loon van Fl. 2,40 per dag bij flink werken in akkoord zal verrekenen. Allen keerden langzaam naar hun werk terug. De arbeiders namen de aan hen toe behorende gereedschappen uit de schafteet en verlieten rond 11.30 uur het werk, onder de mededeling dat zij niet harder konden werken om met het vastgestelde akkoord een behoorlijk loon te verdienen. Die zelfde namiddag had zich echter maar een persoon weer op het werk gemeld. De andere arbeiders zijn diezelfde dag nog naar Eygelshoven vertrokken om hier een gesprek met de Inspecteur der werkverschaffing te vragen. Het college der gemeente Nieuwenhagen keurde het optreden van de werkeloze aan de Delleweg eenstemmig af. Men verzocht dan ook in een schrijven aan de Minister van Sociale Zaken een onderzoek in te stellen waardoor de raddraaiers bekend zouden worden en deze voor de werkverschaffingsprojecten binnen de gemeente Nieuwenhagen uit te sluiten. Men zou deze tewerk moeten stellen bij de Rijkswerkverschaffing te Roosteren. De overige stakers zouden dan, na beëindiging van het onderzoek, de werkzaamheden aan de Delleweg weer kunnen hervatten onder de vastgestelde voorwaarden, aldus het College.³

Evert Glezer

³ Brief aan de inspecteur voor werkverschaffing in Limburg te Eygelshoven, 26 april 1934

Kerk van Nieuwenhagen

Boven de rechter hoofdingang van de Kerk van de parochie O.L. Vrouw Hulp der Christenen te Nieuwenhagen staat een tekst.

AUXILIATRIX CHRISTIANORUM

Dat het Latijn is, is wel duidelijk. Maar wat staat er precies en is er misschien nog meer over deze inscriptie te vertellen?

Deze tekst is een chronogram, dat wil zeggen dat sommige letters ook een getal weergeven.

Zo is de I (1), de V (5), de X (10), de L (50), de C (100) en de M (1000).

Als je al deze getallen bij elkaar optelt, is de uitkomst 1917, het jaar waarin deze kerk gebouwd is. Toeval? Zeker niet, het is juist de bedoeling dat je kunt zien uit welk jaar deze kerk stamt.

a	V	X	I	a	t	r	i	x		=	78																	
C	h	r	i	s	t	i	a	n	o	r	u	m	s	v	b	C	v	i	v	s		=	1223					
p	i	a	t	v	e	L	a	p	o	s	i	t	a	e	c	c	L	e	s	i	a		=	308				
a	C	p	a	r	o	C	h	i	a	N	e	o	h	a	g	i	e	n	s	i	s		=	203				
s	i	s	n	o	b	i	s	r	e	g	i	n	a	p	a	C	i	s	b	e	n	i	g	n	a		=	105

Totaal 1917

De vertaling luidt als volgt:

Moge Gij, Hulp der Christenen, onder
wier liefdevolle bescherming de kerk
en de parochie van Nieuwenhagen zijn
gesteld, voor ons een welwillende
Koningin van de Vrede zijn.

De Strijthagermolen

De eerste aanwijzingen over de molen van Strijthagen komen voor in twee akten uit de jaren 1630 en 1631. Uit de tekst van deze akten valt op te maken dat de molen moet zijn gebouwd omstreeks 1671. Bezitter is dan Michael van Schaesberg-Strijthagen.

Op 26 nov. 1737 verpacht Joannes Bertold Clotz, heer van Strijthagen, de watermolen aan Joannes Halle, gehuwd met Joanna Maria Crousen, voor de duur van zes jaren. Deze pacht kan desgewenst door beide partijen na drie jaren worden opgezegd, maar dan moet drie maanden van te voren daarvan kennis worden gegeven. De pacht gaat in op 2 december 1737 tegen een jaarlijkse pachtsom van twintig pattacons (ongeveer tachtig gulden) en tien malder (=60 vaten a 20 kg) rogge. Verder jaarlijks extra te leveren aan de verpachter: een vet varken, wegende honderd pond, zes pond suiker, honderd eieren en twee paar jonge hanen. De pachter mag zelf bepalen op welk tijdstip hij die goederen wil leveren; gewoonlijk werd dit gedaan met Nieuwjaar. Het is evenwel aannemelijk, dat de eieren en de jonge hanen op verschillende tijdstippen van het jaar werden geleverd. Wanneer herstellingen aan de molen moeten worden verricht, dan dient de pachter kost en drank te verschaffen aan de werklieden, de verpachter zal het loon betalen.

Het graan, dat moet worden gemalen voor het huis Strijthagen, zal de pachter moeten malen zonder maalloon te ontvangen. Hij moet dat graan met zijn eigen paard afhalen en het meel terugbrengen. Het maalloon (molter) bedroeg 1/16 deel van de aangeboden hoeveelheid graan en werd destijds algemeen in natura betaald.

De pachter moet de gepachte goederen in goede staat houden, althans in de staat, waarin hij die heeft aangetroffen bij het ingaan van de pacht. Indien door onvoorzichtigheid van hem of zijn huisgenoten grote schade, hetzij *"met brandt ofie andersints (het welcke den almachtige God genaedigh afwenden wil)"* zou ontstaan, dan dient de pachter de schade te vergoeden. Voor de juiste naleving van de voorwaarden, in dit pachtcontract vermeld, stelt de pachter tot onderpand: zijn persoon en roerende en onroerende goederen, die hij nu bezit of in de toekomst zal verkrijgen. Verder stellen zich borg de vader en de schoonvader van de pachter Halle.

De laatste pachter van de molen is geweest Pieter Jan Jozef Spijkers. Hij is pachter en molenaar geweest van 1924 tot 1950. In die periode was de molen nog geregeld in bedrijf, al werden geen grote hoeveelheden ge-

malen. In de oorlogsjaren heeft hij ook cladestien gemalen en menig buitenstaander kunnen helpen aan een extra broodje.

Tengevolge van verzakkingen, veroorzaakt door het mijnbedrijf O.N. II te Schaesberg, werden de storingen in de molen gaandeweg ingrijpender en moest in 1950 het malen worden gestaakt. Molenaar Spijkers heeft nog tot 1985 in de boerderij bij de molen gewoond en zag in deze periode de molen meer en meer achteruit gaan.

Tot in de tachtiger jaren verkeerde het gebouwencomplex bouwkundig in een zeer slechte staat. Van de schuur met stallen waren de daken ingestort terwijl de verdiepingvloeren verrot waren. Het molenhuis met de aangrenzende stallen was verzakt, waardoor een ernstige scheefstand was ontstaan. Dit is waarschijnlijk een gevolg van de mijnontginning die hier heeft plaatsgevonden. Voorts kan de onderspoeling van de fundering aan de zijde van de beek deze verzakking hebben veroorzaakt. In 1989 is de molen gerestaureerd, kosten 1,5 miljoen. Het gehele molenwerk met aansluitende keldervloer en steenzolder is toen ca. 1,70 meter hoger geplaatst, zodat de molen weer op bepaalde tijden kan malen.

De watermolen is uniek voor Limburg omdat de molen een houten maalwerk heeft. Onder de molen is ook nog een vleermuizenkelder. De molen is van het middenslag type. Wanneer u over de binnenplaats van de molen kijkt, ziet u rechts het "*Bakkes*".

Het hellingbos achter de watermolen is beplant met o.a. beuk, haagbeuk, huls en spar. Dit gedeelte is in 1880 aangeplant als Engelse landschapstuin; in die tijd zeer modern.

Uit Jubileum-wandeltocht Parochie Het Eikske, mei 1999

HEEMKUNDEVERENIGING

Oudheidkundig en Cultuurhistorisch Genootschap Landgraaf

Secretariaat: Stegelenstraat 12 6438 JN Oirsbeek 046-4421937

Inschrijfformulier

Voor lezingen, excursies en projecten in het: 4^e kwartaal 1999

Wees zo vriendelijk en geef dit formuliertje ingevuld af bij de balie of stuur het op naar de secretaris.

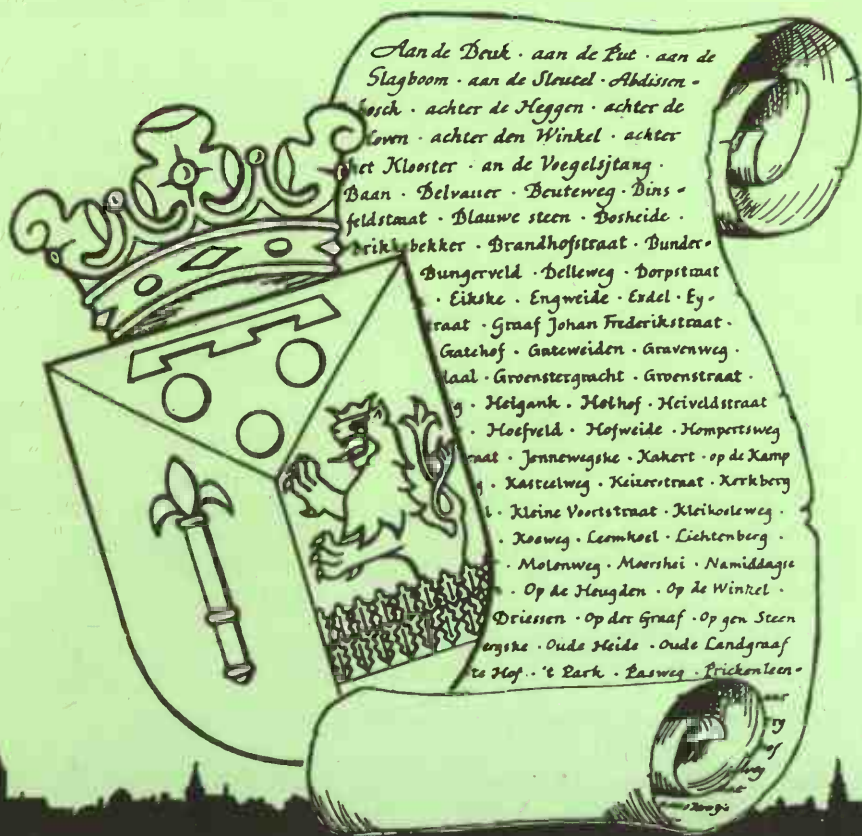
Ondergetekende

Neemt deel aan (aankruisen waaraan je mee wilt doen)

- 0 12 okt. Dialezing door dhr Jung over de Sluiting van de ON-
mijnen
19.30 – 21.30 Curacaostraat.
- 0 05 nov. Contactavond met koud buffet
Gezellig samenzijn, lekker eten en drinken, video's kijken
over het OCGL in 1998-1999, Jaarboek presenteren.
Curacaostraat 19.30 ** Kosten fl.17.50 per persoon.
Ik kom alleen/met introduc 
- 0 09 dec. Platkloep
Mit der geboare verteller wandele durch Landgraaf va
1900 noa 2000
Wie gew unlich maag gidderinne mitvertelle.
Curacaostraat, 19.30 – 21.30
Ich kom alling / breng inne mit.

O C G L

Bulletin

Contactorgaan van de Heemkundevereniging
 Oudheidkundig en Cultuurhistorisch Genootschap Landgraaf

HOOFDBESTUUR

Voorzitter A.J.Verreck, Rinckberg 49, 6374 LP Landgraaf, 045-5322530
Secretaris J.L.Godschalk, Stegelenstr 12, 6438 JN Oirsbeek, 046-4421937
Penningmeester J.J.Beckers, Groenstr. West 3, 6374 JK Landgraaf, 045-5315803

ALGEMEEN BESTUUR

Bulletin/Jaarboek H.A.Mulders, Hoefveld 18, 6373 XG Landgraaf, 045-5322876
Archief/werkpl. S.H.P.Moonen, Oude Landgr.62, 6373 BB Landgr 045-5319114
Coörd.Projecten J.Schiffelers, Lokert 9, 5591 NB Heeze, 040-2262936
Platkloep A.J.H.Heinen Schoolstr.86 6374 GZ Landgraaf 045-5312230
Monumenten M.Nederpel, Achter de Winkel 60, 6372SN Landgr045-5313967
Geneal/Waubach H.Dortants, Eijgelsh.weg 25, 6374 KB Landgraaf, 045-5315315
Onderh./beheer W.Ploemen, Broekhuizenstr.55, 6374 LJ Landgr. 045-5320255
Culturele raad J.J.H.Rietveld,Clausstr.22,6373 JR Landgraaf, 045-5311415

BESTUURSADRES

Stegelenstraat 12, 6438 JN Oirsbeek, 046-4421937

REDACTIEADRES BULLETIN EN JAARBOEK

Hoefveld 18, 6373 XG Landgraaf, 045-5322876

CONTRIBUTIE O.C.G.L.

Individuele leden fl. 30,- per jaar
Gezinslidmaatschap fl. 36,- per jaar
Toegangspasje werkpl. fl. 20,- per jaar

BANKRELATIE

Rabobank Landgraaf rek.nr 136314937 t.n.v. O.C.G.L. Landgraaf
Postgiro 4776225 t.n.v. O.C.G.L. Landgraaf

VERENIGINGSGEBOUW

Curacastraat 1, Landgraaf 045-5322820 (bereikbaar tijdens opening werkplaats)

VASTE OPENINGSTIJDEN WERKPLAATS

Woensdag en zaterdag 13.00-17.00 uur
Na kennismakingsbezoek toegangspasje verplicht

Het Bulletin verschijnt 4 x per jaar.

Losse nummers fl. 2,50 excl. portokosten

Bulletin

15^e jaargang no 4
4^e kwartaal 1999

Van de voorzitter

Als dit Bulletin verschijnt is het jaar 1999 praktisch voorbij. Dus moet er eigenlijk teruggekeken worden om te zien of alles gelopen is als gewenst. Omdat dit nog uitgebreid gebeuren gaat op de jaarvergadering van begin maart, beperk ik me nu tot de vaststelling dat ik aan het afgelopen jaar een goed gevoel heb overgehouden. Uiteraard moet er ook nagegaan worden wat de vooruitzichten zijn. Millenniumproblemen verwachten we niet ondanks ons intussen zeer uitgebreid computerpark. Wel komt de verhuizing naar ons nieuwe pand in Waubach steeds dichterbij. De werkgroepen Archief en Onderhoud en Beheer zijn er al weken druk mee bezig. Er wordt gepast en gemeten, er wordt nagedacht over de beste manier van overhuizen, er is overleg met de afdeling bouwzaken van de gemeente. Alleen het tijdstip is nog onduidelijk. Ergens in het begin van het jaar, als het gemeenschapshuis An der Put klaar is, zal het moeten gebeuren. Dit maakt het wat moeilijk om een goede jaarplanning op te zetten. Toch proberen we het. Het Genootschap moet zoveel mogelijk op zijn gewone manier in bedrijf blijven. We maken een kwartaalrooster en we zetten een programma op voor lezingen en excursies. Als er bijstellingen nodig zijn, maken we die tijdig bekend.

Ik hoop dat het nieuwe jaar ons de extra portie geluk zal brengen die bij dit alles nodig hebben.

Van mijn kant en namens het hele bestuur wens ik al onze leden en de talrijke mensen die ons een goed hart toedragen fijne kerstdagen en alle goeds voor de jaarwisseling en het nieuwe jaar.

Albert Verreck

JAARVERGADERING

Bij uitzondering houden we in 2000 onze jaarvergadering vóór carnaval op de laatste dinsdag van februari. Noteer alvast op je kalender: 29 februari om 19.30 jaarvergadering OCGL. De plaats is nog onzeker.

BIJZONDERE GEBEURTENISSEN IN HET LAATSTE KWARTAAL VAN 1999

18 SEPTEMBER : EXCURSIE NAAR ROLDUC

Al jaren was er op aangedrongen. Rolduc, een van de allermooiste abdijen van de Benelux en het belangrijkste godsdienstig en cultureel centrum van onze streek, moet door het OCGL worden bezocht. Nu was het zover. Met zijn twintigen werden we ontvangen op het riante voorplein. Onder leiding van een zeer bekwame en enthousiaste gids bezochten we het voorhuis, de prachtige kerk (die ook nog eens schitterend gerestaureerd is met behoud van de zeer interessante 19^e eeuwse fresco's) en de crypte met de bizarre verzameling botten in de reliekschrijn van de stichter. Zeer de moeite waard was ook de bibliotheek en de bisschopskamer met zijn verzameling levensgrote portretten van de Roermondse bisschoppen. Toen de tijd om was hadden we nog lang niet alles gezien. We hebben ons dan ook voorgenomen, tijdens de koffie en de vlaai na afloop, dat we zeker nog eens teruggaan.

29 SEPTEMBER: PUBLICATIE JUBILEUMBOEK HET EIKSKE

Op verzoek van de jubileumcommissie hebben Harrie Mulders, Wiel Miséré, Hein Rade en Albert Verreck een boekje geschreven over de wijk en haar geschiedenis. Tijdens de zeer feestelijke viering van het gouden bestaansfeest van de parochie werd het boekje officieel uitgereikt aan vicaris Mgr. H. Schnackers.

Leden van het OCGL die het boekje nog willen kopen kunnen hiervoor terecht bij de balie van het archief.

12 OKTOBER: DIALEZING DOOR J. JUNG OVER DE SLUITING VAN DE ON-MIJNEN

Joep Jung heeft een unieke verzameling zelfgemaakte dia's over de afbraak van de bovengrondse bedrijfsgebouwen van de diverse ON-mijnen. Het life-verhaal dat hij erbij vertelt is hierdoor al zeer boeiend. Bovendien doorspekt hij het met verhalen over zijn ervaringen ondergronds, want hij was voor de mijnsluiting jarenlang als houwer werkzaam bij de ON2. Het feit dat er zoveel mensen aanwezig waren, de zaal pulde aan alle kanten uit, inspireerde hem nog eens extra, zodat we mogen terugzien op een zeer mooie avond.

05 NOVEMBER: CONTACTAVOND MET KOUD BUFFET IN HET VERENIGINGSGEBOUW AAN DE CURACAO STRAAT.

Het jubileumboekje van het Eikske had meer werk gevraagd dan verwacht en dus was het jaarboek niet af en kon het ook niet worden uitgereikt. Aangekondigd werd wel dat omstreeks oktober 2000 een dubbelnummer zal verschijnen over de Landgraafse kernen in de 20^e eeuw.

De avond was verder erg gezellig. Er waren 32 gasten. Het eten was voortreffelijk. Er is veel en gezellig verteld.

Een aparte vermelding verdient de continuvoorstelling van de videorapportages van John Mulders over belangrijke gebeurtenissen uit 1999 in het OCGL en Landgraaf. Prachtig. Hij bezorgt ons hiermee een waardevolle beelddocumentatie.

BLIJZONDERE ACTIVITEITEN in het eerste kwartaal van 2000

09 DECEMBER 1999: DER GEBOARE VERTELLER

Der Platkloeb heeft alles goede voorbereid en zorgt ervoor dat er ook voor de gasten ruimte is om mee te vertellen. Aanvang 19.30 uur in **De Troef te Waubach**. Toegang vrij

08 FEBRUARI 2000: DE ROMEINSE HEERWEG IN LANDGRAAF

Anderhalf jaar heeft de werkgroep **De Romeinse weg** gezocht naar de route die de Romeinen gebruikten als ze door Landgraaf naar Jülich en Keulen reisden. Vanavond vertellen ze over hun bevindingen. Aanvang 19.30 uur in het verenigingsgebouw. Toegang vrij.

29 FEBRUARI: JAARVERGADERING O.C.G.L.

Aanvang 19.30 uur in het verenigingsgebouw. Uw aanwezigheid wordt zeer op prijs gesteld.

15 APRIL: EXCURSIE NAAR HET INDUSTRIEL IN KERKRADE.

We verzamelen om 13.00 uur voor het Museum op het Museumplein in Kerkrade. Onder leiding van een gids verkennen we de ontwikkelingen van industrie en samenleving in de 20^e eeuw.

Kosten: fl. 10,- per persoon (= entree+gids). Graag vooraf inschrijven.

DE VERHUIZING

De verhuizing naar de nieuwe locatie (de huidige openbare bibliotheek Kloosterstraat 19 in Waubach) vindt zeker in het voorjaar plaats. Voor de datum zijn we afhankelijk van een schuifoperatie: eerst het nieuwe gemeenschapshuis Ander Put opleveren, dan de bibliotheek verhuizen en vervolgens het OCGL. Zodra we meer weten maken we dit bekend.

Mensen die willen helpen bij de verhuizing kunnen zich opgeven bij W.Ploemen op woensdag- of zaterdagmiddag tijdens de werkplaats of via 045-5320255

HEEMKUNDEMARKT 2001

In het voorjaar van 2001 organiseren de heemkundeverenigingen van Oostelijk Zuid-Limburg een grote Heemkundemarkt. Ook het OCGL doet mee. In het Bulletin van februari volgt uitgebreide informatie.

Genealogie en Internet.

Door Jo Schiffelers

Enige tijd geleden heb ik al eens iets geschreven over het via internet raadplegen van de zgn proeftuin van de rijksarchieven, in die proeftuin staan al de burgerlijke stand gegevens van enkele provincies. Voor dit project verwijs ik toch even terug naar mijn vorig artikel. (bulletin 4/98) Onlangs werd mij gevraagd weer eens iets te schrijven over het gebruik van internet voor genealogie. Zeker in een tijd waar internet zelfs helemaal gratis toegankelijk begint te worden, is dat erg interessant. Je moet natuurlijk wel rekening houden met je telefoonrekening. Wanneer je in de zgn daluren op internet werkt kost dat aan telefoon ongeveer f. 1,90 per uur, Daar hoeft je het dus niet voor te laten.

Ik richt mij in dit artikel speciaal op de mensen die nog niet of weinig met internet werken en dat willen gaan doen. Ik ga hier ook geen uitgebreide computerles geven maar alleen eens kijken wat er te vinden is. In de toekomst kunnen we misschien wel een lezing houden over het gebruik van internet. Wellicht iets voor het programma in 2000.

Zelf ben ik de afgelopen maanden ook wat meer op het web gaan rondneuzen en ik heb daar meer gevonden dan ik eigenlijk dacht. Op het internet kun je op verschillende manieren zoeken naar gegevens. Je kunt bv de hele wereld afzoeken naar je naam. Toch wordt op die manier het zoeken, het zoeken naar de beruchte speld in de hooiberg. Omdat ik zelf ook aangesloten ben bij de computerafdeling van de NGV en de afdeling genealogie van de HCC (de grootste computervereniging van Nederland), kwam ik al snel tot de conclusie dat het zoeken veel makkelijker kan via zgn. links. Ik werk zo zelf met een drietal ingangen (CBG, NGV en Archiefnet). Op de pagina's van deze organisaties zijn bijzonder veel links te vinden. Via het Archiefnet kun je bv. het rijksarchief in Maastricht aanklikken. Via de links van het rijksarchief kun je dan een aantal pagina's vinden die helemaal gericht zijn op Limburg. Je kunt zo in elk geval alle rijksarchieven via het net bezoeken en ook veel gemeentelijke- en streekarchieven. In Tilburg tref je bv. duizenden bidprentjes op het net aan. Een van de links verwijst je naar bronbestanden die via internet te raadplegen zijn.

Zij zijn geordend per provincie en ook België is daar al in meegenomen. Hierin zijn beslist leuke gegevens te vinden. Ook wordt verwezen naar de telefoongidsen van een aantal landen. Je kunt dan direct zoeken naar na-

men. De links van het CBG en NGV werken op dezelfde manier. Bij het CBG heb je ook de mogelijkheid om te kijken welke documentatie er van je eigen naam is. Een hele aardige is het archief van de gemeente Delft. Hierin zijn helemaal bijgewerkt de DBT registers en burgerlijke stand in klappervorm te vinden. Zeker de moeite waard om deze pagina's eens te bezoeken. Dit geldt ook voor de stadsbibliotheek van Den Bosch, op deze tref je in klappervorm de registers van de burgerlijke stand aan. In beide gevallen kun je ook via internet een kopie van de akte bestellen. Ook heb ik inmiddels een ingang gevonden van de Mormonen. Deze site is nog lang niet klaar. Toch heb ik er zelf interessante gegevens gevonden. Je moet in elk geval wel een voornaam en naam hebben om te zoeken. Deze site is (helaas) wel helemaal in het Engels. Overigens is op internet niet alleen iets te vinden over genealogie. Ook op het gebied van geschiedenis is er genoeg te vinden. Het archief van Heerlen heeft interessante gegevens over het thema 2000 met daarin een lijst met levensbeschrijvingen van een aantal Heerlenaren (dorpsfiguren). Hieronder volgen tot slot de gegevens van de besproken pagina's. Veel succes.

CBG	= www.cbg.nl
NGV	= www.ngv.nl
Archiefnet	= www.archiefnet.nl
Delft	= www.delft.nl/archief
Mormonen	= www.familysearch.org
Bibliotheek Den Bosch	= www.sbdenbiosch.nl

1900 - 2000

Voor u ligt alweer het laatste bulletin van 1999, tevens het laatste van deze eeuw! Als zovelen, willen ook wij een terugblik geven op deze eeuw en dan met name wat gebeurde/veranderde er in Landgraaf. In het jaarboek 1999/2000 komen we uitgebreider op de diverse onderwerpen terug.

In het begin van deze eeuw was de huidige omgeving voornamelijk agrarisch gebied, kleine boerderijen bepaalde het beeld. Industrie was er nauwelijks. Een industrietak heeft het aanzien van onze omgeving totaal veranderd; de mijnbouw. De mijnen kwamen en gingen.

Inwonersaantallen namen toe. Als gevolg hiervan was woningbouw noodzakelijk. Schaesberg, Nieuwenhagen en Ubach over Worms werden echte mijnwerkersdorpen. Leenhof, De Voort, Hopel, Lauradorp, Eikske, Kakert Heiveld allemaal wijken die hun ontstaan voornamelijk te danken hebben aan de mijnbouw. Scholen waren nodig om al de kinderen onderwijs te geven. Er was afzonderlijk onderwijs voor jongens en meisjes. De meisjesscholen werden meestal gerund door de nonnen.

Traditie was nog dat een of meer kinderen priester of kloosterlinge werden. Kerken werden gebouwd meer als 90% van de bevolking was katholiek. Straten waren noodzakelijk, riolering kwam, straatverlichting, electriciteit in de huizen. Kolen daar draaide deze gemeenschap op.

Ook andere bedrijfstakken waren afhankelijk van de mijnindustrie.

Toeleveringsbedrijven, smederijen, transportfirma's, timmerbedrijven.

Ook de middenstand profiteerde mee, winkels werden gebouwd.

Vervoersorganisaties werden opgezet wie kent ze niet de IAO, LTM en Mulder busondernemingen. Het spoorwegennet uitgebreid. Regelmatige verbindingen ontstonden.

Toen kwam de Tweede Wereldoorlog. De mijnindustrie werd gespaard. De mijnen waren hard nodig voor de opbouw van heel Nederland.

Eind jaren vijftig, begin jaren zestig kwam de ommekeer. Nederlandse kolen werden te duur. Olie was in opkomst. Aardgas werd gevonden.

De kolenkachels in de huizen verdwenen, centrale verwarming kwam, fornuizen werden vervangen door gastoestellen. Werd vroeger maae één kamer verwarmd en nu het hele huis. De ijsbloemen stonden in de winter op de ramen. Na het stookseizoen was het hele huis aan een grondige schoonmaakbeurt toe; dat gebeurde dan ook meestal vlak voor pasen, immers met pasen, weer of geen weer, dan kwamen de zomerkleren. De mijnen moesten dicht.

Na de oorlog gingen de ontwikkelingen razendsnel.

Wie weet nog toen de eerste TV in Nederland te zien waren. Een handvol zenders met maar een paar uur uitzending per week. Nu hebben we zo'n aanbod aan zenders dat keuze maken steeds moeilijker wordt.

Stofzuigers kwamen, weg met de mattenklopper. De Vespa kwam, de snellere brommer volgde. Moderne wasmachines deden hun intreden. Het werk van de huisvrouwen werd aanzienlijk verlicht door al deze moderne hulpmiddelen. Auto's gingen meer en meer het straatbeeld bepalen. Van gevolgen voor het milieu had nog niemand gehoord. (behalve de zgn club van Rome die al in de jaren zestig op de gevaren wezen).

Als we nu naar het straatbeeld kijken kunnen we ons moeilijk voorstellen hoe dit pakweg 50 jaar geleden was, nog verder terug is nog moeilijker voor te stellen. Het huidige straatbeeld wordt mede bepaald door auto's auto's en nog een auto's. Bromscooters voor de jeugd. Skeeleren is ook zo'n verschijning.

Vlak na de tweede wereldoorlog beleefden de bioscopen hun hoogtepunt, moderne bioscopen werden gebouwd, nu zijn het supermarkten geworden of zijn ze afgebroken om plaats te maken voor huizen. De bioscoop is vervangen door de televisie, elke avond is er wel een film.

Voor het bijwonen van een voetbalwedstrijd of een wielerronde, formule 1 race; we hoeven de deur niet meer uit. Voeten op tafel, nootjes, chips binnen handbereik, wat te drinken erbij; hopenlijk is er nergens een stroomstoring. We weten niet meer wat we zouden moeten doen.

In deze afgelopen honderd jaar heeft de beschaving een grotere stap voorwaarts gemaakt als in de voorgaande 1900 jaar.

Nu hebben we computers, met e-mail kunnen we corresponderen en met internet kunnen we de hele wereld binnenhalen.

Kennis halen we op deze manier naar ons toe. Gezelschapsspelen zoals Mens erger je niet, Ganzebord en Monopoly zijn reeds antiek.

Verenigingen kunnen hun leden moeilijk houden, nieuwe leden zijn vaak nog moeilijker te vinden. Het lijkt wel of iedereen meer op zichzelf is.

Boodschappen kunnen we reeds via internet doen, betalingen ook.

Busondernemingen zijn opgeheven, praktisch iedereen heeft de beschikking over een of meerder voertuigen. Kerken worden afgebroken.

Het onderwijs is op een hoger peil gekomen. De medemens is een stuk mondiger geworden door al die nieuwe ontwikkelingen. Of het allemaal beter is....?? We kunnen echter de ontwikkelingen niet tegenhouden.

Spelen op straat door de kinderen kan door het intensieve verkeer praktisch

niet meer, waar is het knikkeren, dobbelen en touwtje springen gebleven. Het wonen is in de afgelopen eeuw totaal veranderd mede door de invoering van betere sociale wetgevingen, was het vroeger gebruikelijk dat de kinderen de zorg voor de ouders op zich namen, nu zijn deze taken door de gemeenschap overgenomen. Zelfs in Landgraaf zijn diverse verzorgingstehuizen voor ouderen. De gezinnen zijn kleiner geworden. Wie weet nog dat men zich met 5 a 6 kinderen moest behelpen met een 4-kamer woning. Het is nog niet zolang geleden! Onze huizen staan propvol meubelen en andere gemak zaken. Onze verwachtingen zijn zeker de laatste 50 jaren totaal veranderd. Waren voor de jaren 50 en 60 de ouderen uitgeblust, thans staat deze generatie nog volop in het leven en wil actief deelnemen aan de maatschappij. Wandelen, fietsen, sporten, beweging en vakanties zijn de modetrend. Ook financieel is het nu voor deze generatie stukken beter geregeld als voorheen. Voor de invoering van de AOW was oud worden een probleem, ouderenzorg in de huidige vorm bestond niet. Mogelijk was er ergens een oude mannenhuis, de voorloper van de huidige ouderenhuisvesting in tehuizen zoals De Dormig en het Heereveldje. Zoals in het begin van dit verhaal reeds verteld zullen we in het jaarboek op deze zaken terug komen. Hiervoor zijn we nog op zoek naar wetenswaardigheden met name over Schaesberg. Mensen die iets te vertellen hebben over de ontwikkelingen in Schaesberg worden dan ook verzocht om contact op te nemen met Harrie Mulders of Albert Verreck.

GEZOCHT!!

Bij het nazien van ons archief zijn wij tot de ontdekking gekomen dat ons de volgende nummers ontbreken:

Steenkool 1955	Nrs 1,2,5 en 6
De Mijn 1957	Nrs 1, 4 en 6
De Mijn 1958	Nrs 1,2,3,5 en 6
De Mijn 1959	Nr 1.
De Mijn 1960	Nr 2.
De Mijn 1969	Nrs 3,4,5 en 6
Laurascope 1970	Nrs 3 en 5
Laurascope 1971	Nrs 5 en 6
Laurascope 1972	Nrs 2,4,5 en 6

Wij wilden hiermede aan onze leden vragen of iemand de betreffende exemplaren heeft en deze aan onze vereniging wil afstaan.
SVP contact opnemen met Stef Moonen van ons archief.

Omdat Sinterklaas, zeker in deze streek, practisch verdrongen is door de Kerstman het volgende gedicht door Dré Janssen.

An uch allenuij

Van versjies make kan ich nieks,
Doa rijmt mar ee woad óp en dat is wieks,
En óp 't woadje sjpikkelaas,
Rijmt alling mar koetenaas.

Dat stjaalt joa-allenuij óp nulles,
Ich krien doa knôa van óp d'r bulles,
Ich meen, ich darf uch wal zage,
Dat ich rech han um te klage.

Me ziet mich aa vuur inne hillege,
En verdómme, ginne billige,
Gidderinne wilt van alles en nog get han,
Mar ginne vrieëgt, of dat óch wal kan.

Doa weëd va mich zoeëvöel gezag,
Wat kwatsj is, durch de lûj bedag,
En d'r Piet, deë sjwatte, deë mich helpe zów,
Deet gar nit mit, deë kan nit teëge de kouw.

Me hat mich óp ee peëd gezieë,
En óp hoeëge daker rieë,
't Is nit woar, geleuf 't mar nít,
't Weëd tied, dat iehr de woarheid wit,

óp peëds en daker han ich floep,
Ich gon te voet en óp d'r sjtoep,
En de boot, die mich oeht Sjanje bringt,
Besjteet alling in liedjes die me zingt.

Printe bakke i g'n lóch,
Zaag, geleuft iehr dat óch?
Printe hoal ich beij d'r bekker,
Deë bikt die flot, gód en lekker.

In Sjpanje zów ich woeëne, zant ze,
Weë mich doa gezieë hat, is inne ganse,
Wat ich alle lütj mót bringe,
Kan ich óch óp 't Hollensj vinge.

Beuker, puzzels, tesje,
Póppewaans, en sjnaps i flesje,
Tute klumpkes, appelsiehne,
Platedricëne en boormasjinge.

Tröte, trómmele, gitare,
Sigarette, toebak en sigare,
Lettere va sjokkelaat,
Gesjieër vuur in d'r gaad.

Nog doezend anger zakes hoal ich,
Beij de HEMA of in Waobich,
Me sjlipt zich rot an al die dinger,
Vuur de groeëte lütj en vuur de kinger.

Noe dinkt iehr zieëker, jummich nee,
Deë sjnoevet makt ós ram durchee,
Woa mót dat hin, wie mót dat goa,
Zów Sinterkloas da nit besjtoa?

Doch lot ós doa nit uëver tellewelle,
Zoeë wil ich 't gaars nit sjtelle,
Sinterkloas is ginne maan, gewis,
Maar wal ee fes woa Holland sjtols óp is.

Ee fes van geëve en va krieë,
Egaal of 't wieënis is of mieë,
Gesjinke weëde in en oecht gepak,
D'r inne durch d'r angere vroeë gemak.

Iehr mó't 't doeë, iehr mó't 't make,
En hoeft doavuur nit óppen dake,
Mar geëve mit ee gód gemoeëd,
An angere, kling en groeët.

Iehr hat van mich noe richtig besjeet,
En wit óch, wie 't an de sjtukker sjteet,
Pak in, pak oecht en makt mich woar,
Dan zaan ich: Tsjuus, bis 't anger joar.

Sinterkloas.

Vol

verwachting...

In het gebied Strijthagen wordt momenteel begonnen met de aanleg van de kasteeltuinen. In het archief van Wil Packbiers vond ik het volgende gedicht.

Sjtriethage...

Dat kling paradies an der rank van der Sjeet
sjtuksjke natoër, dat mich zoeveuel deet
doe pleksjke, mich heëlig, noe zaag 't mich toch
wat han ich mit dich?....gauw 't antwoad gezoch!!

Beij dich kint me terecht, e gans joar rónk, gidder moment van d'r daag
't hoof nit op aafsjproak, hoofs nit te vroage of 't maag!
Hat 't leave mich ing oetgedruëgd
zit ich mit ing vroag die um antwoad vruëgt
Beter wie 't betste doktersrecept, woa opsjteet 3x herhale
is dien middecien, onbepert verkriegbaar, oane te betale!
Doe vruëgs nit is 't vuur iemes van 't fonds of vuur 'n partikeleer
Sjtriethage, joa Sjtriethage, doe hulleps ôs allenuj eäve geer.

Ich loop durch dieng "praktijk" in 't vuurjoar
wen dieng nuj garderôb is bijna kloar
Kom kiekke, wat vuur kleed ze has aagedoa
En va verwôndering blief ich sjtil stoa...
Wat ing kreasie...doezende frische teksjkes, bleädjes en blômkes
lekker ruukt 't mos en graas, insekte en miere kroepe oet dien zômkes.

Sjtriethage...

Wat has doe ding kas gekroamd
noe ich zelluf nog....ich han 'ns deep ge-oamd.

Als in d'r zoeëmer de zon hoëg an d'r hiëmel sjteet
en de temperatoer uüver mie vermooge geet
loat ich mich, Sjtriethage, geer neer onger dieng beum
en ich dreum.....

Van 't loverdek mak ich inne groeëte parasôl
doa kinne vir mit veule onger, dit terras is nit zoe flot vól.
Kin in 't graas goa zitte of op 'n bank

diep in d'r busj of an der vierverrank,
woa gehingeld wead noa a vuschke
en de eäd gebroeke vir als duschke.

't Water van d'r viever zurgt vuur verkeuling
mieng ziël kriet heur zoeveulste sjepeuling!
Wit ste wat.... ich loop ins bis an de muële mit heur waterrad
en lek heij en doa op 'n schoep get van mieng zurreg
algoand, drieënt dat waterrad ze durreg
alles... ogh miene ballast geet köpke onger
zurreg....Ich kin good d'r zonger!!!

Loëster 'ns, de vuugelkes hant hunne toeën gezet
Jich probeär mit te fleute....'t sjtuksjke heesjt "Bloast mich get...."
En ich bedink....wat flink
vuugelkes vliege ummer...beij mit- en teëge-wink!

Is 't herfst, die kleëd weäd get dun en kriet get sjeetse plekke
't liekt aafgewessche, versjuut va kluûr, mar 't zint ging vlekke
dan weäde de daag eegelik get kôt
en zuüst te mich heij ogh nit zoeë flot
Ich vong heij miemg rôw....noe gun ich ze dich.

D'r vilt nog 'n letste werm zonnestrjal op mie gezich
't fladdert ing doëf...'t sjtook mich zoegaar nog ing muk!
Ich zien de muuskes en eekheurntjes hant 't waal nog druk
sjouwe nuutjes, denne-eppelkes, eekelkes en wat nog mieë noa h'n hól
en eäte doa sjwinters hun buuksjkes a vól.

Appetieëk Sjttriethage hat alles in de reklaam
vuur miensch en deeër....van doa heure faam.
En nu mar hoope
Dat ich nog lang vuur 'n tuut goods in en oet kin loope
egaal wie... dat goods makt mich gezônk
of ich 't noe inneum durch naas-oere-ooge of mônk.

Lankzaam aa wead 't winter, 't hat gevroare en gesjneid
't is bitter kôd, 't weäd zich passend gekleijd
en toch d'r op oët gegaange
want ronkum d'r sjteeberg is un wintersportpleätje ontstaange
Mie geleeft Sjtriethage is Kur-ort, 't liekt waal Tirol
doa dôn ich an ausdauer-sjport, joodele is wat ich nog kinne wool
In d'r Euverste Hof hoale v'r os unne naaze-wermer
't makt dich mar 'n paar grosjer ermer
drinke 'n tas Limburgse koffie mit 'n Elske of unne beäker werme choco-
mel.

Kroëpe get kôtter an de verwärming, ze hant gesjtökt wie de hel
nit te lang blieve plekke hinger dis werm roeëte
hupsakee, d'r jas an en wer noa bocëte!
Wie witte damp sjleet ôzze oam neer op dizze kôwwe daag
Wie riek bin ich...dat ich leäve en dus oame maag.
Bringt mich nog 'ns get van de wies
dink ich truuk an de wermte in dat ies-paradies!!

Inne gôwwe road: Miensch leäf die leäve...seizoensgewies
num 't mar wie 't kunt, ôgh al hingt an alles inne pries
War zow me zich druk maak utiver cente en rente
Want ...Sjtriethage...bringt gratis vuur allenuj...wer d'r lente!!

Platkloep

Mensen die het dialect een warn hart toedragen (en willen dat het niet verloren gaat) kunnen elke laatste donderdag van de maand terecht in ons verenigingslokaal om 20.00 uur. Kom eens vrijblijvend kijken!!

*De redactie wenst u fijne feestdagen en
een gezond 2000.*

Kerstmis 1999

Missjien zit God wal te griehne.

2000 Joar geleje woeëd ee kindje gebore,
In inne kouw sjtaal, zoeë teëge twellef oehre,
In ing krib mit sjtruë woeëd 't gelach,
een kindje woa de miensjheed lang óp houw gewach,
Gesjikt durch God ózze Heer,
As ózze Redder, missjien wal vuër de letste kieër.

Durch zieng ouwesj woeëd 't kingk Jezus gehete,
't Woar in de welt gekome óm ós te lotte wieëte,
Dat God döks zoat te griehne en zich aafvraaget of 't zoeë nog langer kan,
Heë houw 't toch zoeë gód bedoeld,
mar wat makete ze toch d'rva,
Neë, uëver zieng sjepsel woar Heë gaar nit tevreja,
Doa moeët get aa genbuëre en dat woar 2000 joar geleje.

En wie 't kingk groeëter woeëd en uëver Gods gedanke begós te sjpreke,
Woar mennginne nit gedeend va zieng preëke,
Omdat die te rechoeht en te gevieërlik woare,
Woeë sjtiikum besjloate óm 'm mar te vermoorde,
Durch zieng vrung verrouane en wie inne bandiet gevaange,
Noe bouw 2000 joar geleje, hant ze 'm an 't krüts gehaange.

Wie Heë toen hat mótte liehje,
weë zal dat noe nog interessere,
Vier wille alling nog maar sjpas make en ós ammezere,
En dat God nog ummer zoit te griehne, deet ós óch nieks mieë,
Deë is zoeë wied aaf, Dem kanne vier doch nit zieë,
Gleuhve dont vier alling nog wat vier zient,
Nog mar inne intsige dinkt nog ins an dat kingk,
En an deë Miensj deë vuër ós an 't krüts hat geleje,
Och, dat is joa óch al 2000 joar geleje.

Oeht 't Mastreechs dialek.

HEEMKUNDEVERENIGING
Oudheidkundig en Cultuurhistorisch Genootschap Landgraaf
Secretariaat: Stegelenstraat 12 6438 JN Oirsbeek 046-4421937

Inschrijfformulier

**Voor de excursie naar het Industrien in Kerkrade op
15 april 2000 á fl. 10.00 per persoon.**

**ondergetekende:
zal deelnemen aan deze excursie.
Hij/zij komt met personen.**

Hij/zij heeft eigen vervoer / zou graag met iemand meerijden

Geef dit formuliertje ingevuld af bij de balie of stuur het op naar het secretariaat. Nadere informatie en een acceptgiro voor de onkosten ontvang je ongeveer veertien dagen vantevoren.